JACK LONDON

ZĂPEZI ÎNSÂNGERATE

O EROINĂ

Pe sub perdeaua cortului se strecură un cap de câine-lup, cu părul înțepenit de chiciură şi cu ochii iscoditori.

— Marş la culcare, Siwash! La culcare, jigodie! izbucniră într-un glas cei din înăuntru.

Bettles aruncă în el o farfurie de cositor şi câinele o tuli, cât ai clipi. Louis Savoy strânse perdeaua la loc, răsturnă cu piciorul un ceaun de tuci, fixă bine sub ceaun partea de jos a pânzei de cort şi pe urmă se duse să-şi încălzească mâinile la foc.

Afară era un ger năprasnic. Încă cu patruzeci şi opt de ore înainte, frigul de şaizeci de grade sub zero făcuse să crape termometrul cu alcool şi de atunci se întărea mereu şi nici n-avea de gând să se moaie cât de cât.

Pe asemenea vreme, e proastă afacere, să te depărtezi de lângă sobă, afară numai dacă vreo soartă câinoasă te-ar forța să mai tragi o porție de frig peste acel ce oricum eşti silit să-l înghiți. Se găsesc unii care mai fac nesocotința asta şi se aleg mai totdeauna cu plămânii răciți. Numaidecât îi loveşte o tuse seacă şi nu le mai dă răgaz, întețindu-se mai cu samă, de câte ori prăjesc slănina.

Şi astfel mai târziu în primăvară sau vară, tovarăşii trebuie să dezghețe noroiul pe un petec de loc ca să scurme vreo groapă; înfundă în ea cadavrul unui om, îl acoperă cu muşchi şi-l părăsesc

JACK LONDON

ZĂPEZI ÎNSÂNGERATE

O EROINĂ

Pe sub perdeaua cortului se strecură un cap de câine-lup, cu părul înţepenit de chiciură şi cu ochii iscoditori.

— Marş la culcare, Siwash! La culcare, jigodie! izbucniră într-un glas cei din înăuntru.

Bettles aruncă în el o farfurie de cositor şi câinele o tuli, cât ai clipi. Louis Savoy strânse perdeaua la loc, răsturnă cu piciorul un ceaun de tuci, fixă bine sub ceaun partea de jos a pânzei de cort şi pe urmă se duse să-şi încălzească mâinile la foc.

Afară era un ger năprasnic. Încă cu patruzeci şi opt de ore înainte, frigul de şaizeci de grade sub zero făcuse să crape termometrul cu alcool şi de atunci se întărea mereu şi nici n-avea de gând să se moaie cât de cât.

Pe asemenea vreme, e proastă afacere, să te depărtezi de lângă sobă, afară numai dacă vreo soartă câinoasă te-ar forţa să mai tragi o porţie de frig peste acel ce oricum eşti silit să-l înghiţi. Se găsesc unii care mai fac nesocotinţa asta şi se aleg mai totdeauna cu plămânii răciţi. Numaidecât îi loveşte o tuse seacă şi nu le mai dă răgaz, înteţindu-se mai cu samă, de câte ori prăjesc slănina.

Şi astfel mai târziu în primăvară sau vară, tovarăşii trebuie să dezgheţe noroiul pe un petec de loc ca să scurme

vreo groapă; înfundă în ea cadavrul unui om, îl acoperă cu muşchi şi-l părăsesc acolo, încredinţaţi că frigul îl va păstra astfel neatins până la ziua judecăţii din urmă…

Dar dacă afară frigul era aşa de mare, nici în cort nu te topeai de căldură. Soba de toţi îndrăgită era singurul lucru de-acolo căruia i s-ar fi putut da numele de mobilă. Pe locul curăţit de zăpadă, din mijlocul cortului era întins un culcuş de ramuri de brad, acoperit ca velinţe de blănuri. Încolo tot locul în jurul culcuşului – pământ şi omăt nemestecate în picioare – era plin de vase de bucătărie şi cu alte diferite lucruri de care e nevoie într-un lagăr, sub cercul arctic.

Cu tot focul care duduia în soba înroşită, se putea vedea la trei paşi de ea, un bolovan de gheaţa cu colţurile şi faţa atât de lucioase, c-ai fi zis că era extras acu-acu din fundul Creekului. Presiunea frigului de-afară silea aerul cald din înăuntru să se ridice în sus. Deasupra sobei, în dreptul pe unde ieşea burlanul din cort, pânza făcea un cerc mic uscat de căldură, de-acolo cercul se lăţea tot mai umed şi mustos, iar restul cortului, laturile erau acoperite de un strat cât jumătatea degetului de ţurţuri de gheaţa albi şi tari.

— Au, au!

Un om tânăr, bărbos, cu faţa galbenă şi obosită, care dormea sub blănuri, gemea în somn de durere. Pe jumătate dezvelit tremura şi s-arunca parcă ar fi dormit pe ghimpi.

— Întoarceţi-l! răcni Bettles. L-au apucat cârceii! Şi într-un suflet vreo şase camarazi îl întoarseră şi începură a-l freca şi a-l frământa fără milă.

— S-o ia dracul toată explorarea pe pistă! mormăi el între dinţi şi aruncându-şi învelitoarea se ridică în sus. M-am trudit la drum, trei anotimpuri şi m-am deprins cu toate nevoile ca să cad doborât ca orice trecător pe acest pământ uitat de Dumnezeu şi ca să mă văd la urmă că nu sunt decât un molâu, un om lipsit de cele mai simple însuşiri bărbăteşti.

Şi încovoiat de mijloc se târî până la sobă şi-şi răsuci o ţigară.

— O! Nu mă bocesc. O să-nghit hapul până la urmă! Dar vă mărturisesc că roşesc de mine însumi. Să mă văd, pentr-un fleac de treizeci de mile nenorocite, tot atât de zdrobit, de ţeapăn şi de bolnav ca un pipernicit băutor de ceai, după cinci mile de drum de ţară! Ptiu! Mi-e greaţă! Aveţi careva un chibrit?

Bettles îi dete un băţ de chibrit şi-i zise cu ton ocrotitor.

— Îţi faci prea mult venin, băiete. Mai ţineţi inimă pentru la dezgheţ. Te simţi cam descurajat? Ah! Parcă mă văd pe mine, cum am pornit-o întâi pe pistă! Zici că eşti înţepenit? Asta-i fleac. Eu am avut momente când dacă m-aplecam să sorb apă din vreo groapă, mi-ar fi trebuit zece minute să mă pot ridica, aşa îmi trosneau şi mă dureau încheieturile. Iar când e vorba de cârcei, mă răsuceau în aşa chip, că le-ar fi trebuit tovarăşilor de lagăr, o jumătate de zi ca să-mi dezmorţească mâinile şi picioarele. Pentr-un bobocel ca tine, te afli încă destul de bine şi nici nu poţi să judeci altfel decât judeci. Dar ia să vezi numai de aci într-un an, cum o să ne faci pe noi, moşii babei, să ne prăpădim picioarele la drum, după placul tău. Şi poţi să zici încă bogdaproste, că nu s-a încuibat în tine vâna de osânză, care a trimes în sânul lui Avram pe mulţi voinici, înainte de vreme.

— Cum, vâna de osânză?

— Da vine odată cu îmbuibarea.

— Omul prea bine nutrit nu e cel mai bun la drum.

— Numai asta n-am auzit-o până acum.

— Cum, nu crezi? Cu toate astea e un lucru de care se poate convinge oricine şi nimeni nu poate să-l dezmintă. Omul gras biruie când e vorba de-o încordare momentană, dar pune-l să ţie mai mult timp şi vei vedea că grăsimea nu mai face parale. Rezistenţa şi îngrăşarea nu se împacă una cu alta. Să te bizui pe oamenii puţintei şi numai nerv, care, ca şi cânele slab care nu se lasă până ce nu roade osul – duc întotdeauna la capăt ceea ce au început.

— Zău! întrerupse Louis Savoy, nu e glumă ceea ce spune. Am cunoscut un flăcău, o matahală cât un bivol. El

era însoţit, în goană spre Sulphur Creek de un anume Loon Mac Fane, care trepăda lângă el. Îl ştiţi pe Loon Mac Fane irlandezul cela mititel, cu ciuful roşu şi cu faţa care tot râde. Merg ei, merg o zi şi o noapte întreagă. Matahala oboseşte şi se-nchină în tot momentul în zăpadă. Prichindelul dă în el ca să-l facă să se ridice şi namila plânge ca un copil. Mititelul dă şi iar dă şi dă mereu în tot timpul drumului până ce ajung în coliba mea. Aci s-a dărâmat şi n-a mai ieşit trei zile în cap, de sub pături. De când mama m-a făcut n-am văzut asemenea muiere! Nu, zău! Ei! Ăsta avea – vorba lui Bettles – vâna de osânză!

— Dar ce s-a făcut cu renumitul Axel Gunderson? întrebă Prince.

Scandinavul cel înalt, impresionase adânc, cu istoria sa plină de peripeţii tragice, pe inginerul de mine, care zise:

— E îngropat undeva, colo… şi cu mâna schiţă un gest spre misteriosul Soare-răsare.

— Era cel mai voluminos creştin din câţi s-au aventurat vreodată spre Apa Sărată şi nimeni n-a pornit mai dârz şi mai cu însufleţire la drum ca dânsul, adăugă Bettles; dar el nu e decât o excepţie care întăreşte regula. S-o fi văzut însa pe nevastă-sa, Unga, ea nu cântărea un dram mai mult peste cincizeci şi cinci kilograme şi cu toate astea îl dădea gata ca rezistenţă; nu numai că se ţinea în pas cu el, dar i-ar fi luat-o chiar înainte; de-ar fi căzut în drum ea ar fi răsturnat cerul şi pământul numai să ajungă la capăt.

— Dar îl iubea, obiectă inginerul.

— Ei da, dar vezi că, pentru ea…

— Staţi fraţilor, întrerupse Sitka Charley, de pe lădiţa cu provizii. Aţi vorbii despre vâna de osânză care îmbâcseşte muşchii omului gras şi despre devotamentul şi dragostea femeii şi vă dau dreptate în tot ce-aţi spus. Mie însă îmi zboară gândul la cele ce se petreceau pe-aci când ţinutul acesta era aproape neumblat şi când trebuia să mergi cale până la stele până ce să dai de un foc şi adăpost de oameni. Pe atunci, am avut eu de-a face cu un munte de om, care

prinsese vâna de osânză şi c-o femeie. Deşi micuţă se ascundea în ea mai mare suflet decât în omul cela. Şi apoi, avea şi cap, nu glumă.

Mergeam pe-un drum rău, de-a lungul Apei Sărate; frigul era aspru, troienele mari şi foamea năprasnică. Dar femeia, nu se poate spune altfel, iubea şi mai năprasnic. Fraţilor, în vinele mele curge sângele neamului roşu, al indienilor Siwashi în pieptul meu însă port o inimă care bate pentru albi. Din păcatele strămoşilor îl am pe cel dintâi, dar pe asta, o datoresc virtuţilor voastre, prietenii mei. De copil încă, am înţeles un adevăr mare: că vouă vi se cuvenea pământul şi rasei voastre; că Siwashii nu puteau să vă ţie piept, ci erau sortiţi să piară ca şi caribuul şi ursul, în îngheţ. Şi atunci, am venit printre voi, am căutat să mă încălzesc la focul vostru şi acum, vedeţi, sunt de-ai voştri. Multe am văzut în vremea mea: ciudate lucruri am învăţat, iar pe lungile drumuri polare, m-am trudit alături de oameni din multe rase. Iată pentru ce ştiu să cântăresc orice faptă, să judec şi să-mi preţuiesc semenii.

O să vă vorbesc, numaidecât, cam aspru, despre unul din tagma voastră şi ştiu că nu-mi veţi lua în nume de rău; iar dacă voi lăuda pe vreunul din ai mei, sunt încredinţat că n-o să-mi faceţi dojana asta: „Sitka Charley tot Siwash rămâne; are privirea piezişe, iar vorba lui e certată cu cinstea”. Aşa e?

Şi cei ce-l ascultau, mormăiră toţi în semn de aprobare.

Sitka Charley, indianul din tribul Siwash, urmă, deci:

— Femeia despre care am să vă istorisesc, se numea Passuk. O cumpărasem, în chip cinstit, de la părinţii ei care erau de pe coastă, iar idolul lor Chilcat, se înălţa lângă un braţ de mare.

Inima nu-mi dădea de loc brânci spre ea şi nici nu mă sinchiseam când se uita la mine. De altminteri, ţinea mai totdeauna ochii plecaţi; era sfiicioasă şi sălbatecă, de, ca orice fată aruncată deodată în braţele unui om necunoscut.

Cum vă spuneam, în inima mea nu se găsea nici un colţişor pentru ea; aveam de gând însă să întreprind o călătorie lungă şi aveam nevoie de cineva care să-mi ajute la vâslit în lungile zile ce trebuia să le fac pe apă.

N-aveam decât o singură învelitoare şi, aşa, mă gândii s-o împart cu Passuk.

Nu v-am spus, îmi pare, că eram în slujba guvernului şi nu e rău s-o ştiţi.

Fui îmbarcat pe-o luntre de război, cu săniile, câinii şi proviziile mele de conserve şi Passuk mă însoţi.

Ne îndreptarăm spre Nord, spre gheţurile care, iarna, formează ţărmul mării de Behring şi-acolo fui debarcat împreună cu Passuk şi cu haita mea de câini. Primisem de la guvern, bani, o hartă a unei ţări încă necunoscute şi scrisori oficiale. Aceste din urmă erau sigilate şi bine împachetate ca să fie la adăpost de vreme rea şi aveam ordinul să le predau pescuitorilor de balene din partea Oceanului Arctic, prinşi cu vasele lor între gheţurile de la îmbucătura marelui Mackenzie. Mai mare fluviu ca acela nici că am mai văzut, afară doar de Yukonul nostru, care e mama tuturor fluviilor. Dar astea toate interesează puţin, căci nu de pescarii de balene vreau să vă vorbesc, nici de iernatul meu de acolo, în apropiere de Mackenzie.

Mai târziu, în primăvară, când zilele se făcură mai mari şi când se putea umbla pe zăpadă, o pornii de-acolo înapoi cu Passuk, spre Sud, către ţinutul Yukonului.

Amarnic drum a fost, dar soarele călăuzea paşii noştri.

Pe-atunci ţinutul era pustiu şi plutirăm în contra curentului, cu ajutorul prăjinii şi lopeţilor, până la Forty-Mile.

Ne părea bine să mai vedem iar feţe albe şi ne oprirăm pe ţărm. Întunerecul şi frigul unei ierni aspre tăbărî peste noi şi, colac peste pupăză şi foametea. Agentul Companiei împărţi fiecăruia tain: patruzeci livre de făină şi douăzeci de slănină. Fasole însă nu se găsea nici de leac.

Câinii urlau într-una; aveau pântecele supte şi capetele jigărite. Oamenii voinici slăbeau şi cei slabi mureau. Scorbutul era în toi.

Într-o seară, ne-am adunat cu toţii la depozit; vederea rafturilor despuiate ne făcea să simţim mai mult golul stomacurilor noastre.

Chibzuirăm şi luarăm hotărârea ca unul din noi să se ducă până la Apa Sărată ca să aducă la cunoştinţa lumii, mizeria noastră. Atunci toţi îşi îndreptară ochii spre mine, căci eram socotit drept un îndrăzneţ drumeţ.

— De-aci şi până la Misiunea Hames, sunt şapte sute de mile pe marginea mării, zisei şi nici un petec din acest drum nu se poate face fără tălpiţe. Daţi-mi cei mai de frunte dintre câinii voştri şi proviziile voastre cele mai bune şi mă duc. Să ştiţi însă că Passuk trebuie să mă însoţească. Primiră.

Atunci puternicul Jeff, un yankeu vânjos şi bine legat, se desprinse dintre ei şi se lăuda că nu se socoteşte nici el mai prejos. Era şi el hârşiit cu drumurile, spunea el, Hrănit cu lapte de bivoliţă şi născut cu tălpiţele în picioare. Mă va însoţi pentru a preda Misiunii consemnul. În cazul că eu aş fi căzut doborât pe drum. Eram tânăr şi nu cunoşteam încă pe Yankei.

De unde naiba eram să ştiu că lăudăroşia lui dădea de gol că prinsese vână de osânză şi că Yankeii capabili de fapte mari nu flecăreau atât?

Luarăm, deci, cu noi câinii cei mai ageri şi proviziile cele mai bune şi o pornirăm pe pistă toţi trei. Passuk, eu şi vlăjganul de Jeff.

Voi cei de faţă, aţi deschis şi voi drumul de zăpadă neumblată, v-aţi săltat şi voi zile-ntregi în prăjină şi ştiţi ce însemnează mormanele de gheaţă; de aceea nu voi mai stărui asupra greutăţilor călătoriei. Numai atât vreau să ştiţi, că erau zile când făceam cu chiu cu vai zece mile, într-altele şi treizeci, dar de cele mai multe ori numai câte zece.

Merindele, „crema merindelor” ce ne dăduseră, nu erau de loc de soi şi trebuirăm să le împărţim în porţii chiar de la plecare. De asemenea nici câinii, „aleşi pe sprânceană”, nu erau cine ştie ce scofală şi numai cu mare greutate îi făceam să se ţie pe picioare.

Când am ajuns la Fluviul Alb, nu ne mai rămăsese decât două sănii şi nu făcuserăm până atunci decât două sute de mile. Dar nu lăsam să se piardă nimic; până şi câinii care mureau trebuiau să intre în stomacul celor care supravieţuiau. Ajunserăm la Pelly fără să fi întâlnit pui de om şi fără a fi văzut picătură de fum.

Sperasem că vom găsi merinde şi că vom putea lăsa acolo pe voinicul Jeff. Care obosit de pe-acum de drum, gemea fără încetare. Găsirăm însă pe poştaş, cu plămânii atacaţi, cu ochii strălucind de febră, iar celarul lui, aproape gol. Ni-l arătă şi pe al misionarului în care de asemenea nu era nimic şi, pe aproape, mormântul acestuia peste care erau îngrămădiţi bolovani de stâncă, pentru ca să-i apere cadavrul de câini. Zărirăm o ceată de indieni, dar, printre ei, nici copii, nici bătrâni şi probabil că puţini din cei ce erau au mai apucat primăvara.

Ne urmarăm aşa dar drumul cu maţele goale şi inima grea, având între noi şi Misiunea Haines de la marginea mării, vreo cinci sute de mile de zăpadă, de pustiu şi tăcere.

Era epoca anului când nopţile erau mari şi pe când soarele de abia dacă apuca, pe la prânz, să lumineze orizontul, către Sud. Dar mormanele de gheaţă se micşoraseră şi drumul devenise mai uşor.

Zoream câinii şi nu mă opream decât în miez de noapte, pentru ca a doua zi s-o iau din nou pe pistă, de când se crăpa de ziuă.

Cum vă spuneam, la Forty-Mile, nu puteai face un petec fără de tălpiţe, din care pricină căpătăm răni adânci în tălpi, care se căscau şi se uscau, dar nu se vindecau mai niciodată. Pe zi ce trecea, ele deveneau atât de dureroase,

că dimineaţa când ne încălţam, Jeff, plângea de durere ca copiii.

Ca să fie în stare să-şi taie drum prin zăpezi, îl pusesem să tragă cea mai uşoară sanie, dar el, ca să-i fie şi mai uşor, îşi arunca tălpiţele. Bocancii lui, fireşte, lăsau găuri adânci în zăpada afânată şi câinii, care ajunseseră piele pe os, se dehăinau şi mai rău, afundându-se în ele. Îl ocărâi şi-mi jură că asta n-are să se mai repete, dar nu se ţinu de vorbă. Atunci îl bătui şi eu cu biciul cu care dam în câini şi de atunci încolo câinii nu se mai afundară.

Nu era decât un copil şi suferea mai mult din cauza osânzei.

Dar ce credeţi că făcea Passuk în vremea asta? În timp ce acela stătea întins lângă foc şi gemea, ea bucătărea; dimineaţa m-ajuta să înham câinii, seara să-i desham, ajuta câinilor la tras şi le uşura drumul netezind zăpada cu tălpiţele ei.

Passuk – cum să mă explic? Mi se părea de sine înţeles, nu ştiu de ce, că Passuk trebuia să facă astea toate şi atât mă preocupau alte chestiuni, că nici nu băgăm de seamă ce şi câte făcea. Şi afară de asta, eram tânăr şi cunoşteam prea puţin femeia. Astăzi, când îmi arunc ochii înapoi spre trecut, înţeleg în sfârşit totul…

Tovarăşul nostru nu mai era bun de nimic. Cu toate că vedea câinii sfârşiţi, el se lăsa, pe furiş, să fie târât de ei, când rămânea în urmă.

Passuk spuse că-şi ia în samă sania lui, aşa că omului nu-i mai rămânea nimic de făcut. Dimineaţa îi întindeam porţia dreaptă de mâncare ce i se cuvenea de ar fi muncit şi-l trimeteam singur la drum. Eu şi nevasta rămâneam de ridicam cortul, încărcăm săniile şi înhămam câinii. Spre amiază, când soarele apunea, ne găseam cu voinicul de Jeff care şovăia pe cale cu lacrămile îngheţate pe faţă şi i-o luam înainte.

Spre înserate ne instalam din nou cortul, puneam la o parte porţia lui de merinde, îi aşterneam blănurile pentru

culcat şi aprindeam un foc mare, ca astfel să poată să ne regăsească. Câteva ore mai târziu apărea şi el şchiopătând, se aşeza să mănânce plângând şi gemând, ş-apoi adormea.

Omul ăsta nu era bolnav ci mai mult zdrobit, obosit de drum şi leşinat de foame. Cu toate astea nici Passuk nici eu nu eram mai brezi şi noi mai duceam tot greul iar el nu făcea nimic; dar, de vină era numai vâna de osânză, despre care ne-a vorbit fratele Bettles. De altfel, noi îi dădeam regulat porţia lui de mâncare.

Într-o zi întâlnirăm două umbre rătăcind prin Linişte; erau un bărbat şi un copilandru, amândoi de rasă albă. Gheaţa rupându-se pe lacul Lebarge, înghiţise cea mai mare parte din echipamentul lor.

Fiecare purta în spate o pătură. Noaptea aprindeau un foc peste care stăteai aplecaţi până dimineaţa.

Nu mai aveau nimic decât puţină făină. O înmuiau în apă şi-şi făceau din acest amestec o băutură. Omul îmi arătă cam opt căni de făină, care era întreaga lor avere.

Şi de-aici până la Pelly, unde bântuia foametea, mai erau două sute de mile. Ei ne mai spuseră că lăsaseră la o oarecare distanţă în urma lor pe un indian cu care împărţiseră cinstit, din tot ce-au avut, dar că el nu fusese în stare să se ţină după dânşii. Nu crezui nimic din tot ce mi-au înşirat, fiindcă desigur, indianul ar fi putut să le ţie urma dacă împărţeala ar fi fost într-adevăr dreaptă. În orice caz, eu nu puteam să-i ajut cu de-ale mâncării.

Atunci încercară să-mi fure un câine – pe cel mai mare dar şi cel mai slab dintre toţi – le pusei însă revolverul în faţă strigându-le:

— Spălaţi putina! Dacă vreţi să n-o păţiţi.

Clătinându-se ca beţivii, ei o luară razna prin Tăcere, îndreptându-se spre Pelly.

Nu mai rămăseseră decât trei câini şi o singură sanie şi animalele nu erau decât piele pe os.

Când n-ai lemne să pui pe foc coliba se răceşte. La fel şi noi. Flămânzi, frigul ne răzbea tare şi feţele noastre erau

atât de înnegrite şi atât de îngheţate, că nici mama care ne-a făcut nu ne-ar mai fi recunoscut. Picioarele mai cu seamă ne erau aşa de zdrobite şi de ferfeniţite.

Dimineaţa când o porneam pe pistă, de cum începeam să calc pe tălpiţe, mă ţineam atâta ca să nu ţip de durere, că mă făceam lac de apă. Passuk strângea mereu din dinţi dar mergea înainte ca să netezească zăpada.

Din depărtare se auzea urletul lui Jeff. Thirty-Mile curgea repede rozând gheaţa pe dedesubt; prin numeroasele găuri şi crăpături, pătrundea aerul şi ţâşnea apa.

Într-o zi, îl întâlnirăm pe Jeff odihnindu-se pentru că plecase dimineaţa, ca de obicei, înaintea noastră.

Între noi şi el era o întindere de apă, pe care putuse s-o ocolească ţinând pasul pe gheaţa de pe margine; aceasta însă era prea îngustă pentru a da voie săniei să treacă. La urmă, găsirăm şi noi o punte de gheaţă. Passuk n-atârna greu şi o luase înainte ţinând orizontal un baston lung, pentru cazul când gheaţa s-ar fi rupt. Şi cu ajutorul tălpiţelor ei mari, izbuti să treacă. După aceia chemă câinii.

Dar, fiindcă ci n-aveau nici baston, nici tălpiţe, gheaţa se rupse sub ei şi fură târâţi de apă. Eu mă agăţai repede de partea de dindărăt a săniei la care erau înhămaţi. La urmă însă curelele se rupseră şi bietele animale dispărură sub gheaţă. N-aveau cine ştie ce carne pe dânşii dar mă gândeam că ne-ar fi putut hrăni o săptămână şi când colo iată-i pieriţi!

A doua zi împărţirăm în trei puţinele provizii ce ne mai rămăseseră şi înştiinţarăm pe voinicul Jeff că trebuia să aleagă una din două: ori să ne urmeze, ori să ne părăsească pentru că trebuie înainte de orice să ne iuţim mersul. Dar el începu să facă gură, să se vaicăre de picioarele lui zdrobite şi de nenorocirile care au dat peste el şi ne aruncă tot felul de insulte pentru lipsa noastră de camaraderie. Noi îi răspunserăm că noi avem picioarele poate şi mai rănite ca ale lui, fiindcă noi ne căznisem cu trasul săniilor şi numai pe noi ne priviseră mai toate greutăţile drumului. El se jură

înaintea noastră că prefera să moară decât să mai urmeze drumul: atunci Passuk ridică de jos o blană, eu o tigaie şi o secure şi ne pregătirăm de plecare.

Dar ea îşi aruncă ochii spre porţia Lui de merinde şi-mi zise:

— Ar fi o crimă să risipim o parte bună din hrană, pentru asemenea stârpitură. Mai bine să moară.

— Nu, nu se părăseşte astfel un tovarăş! îi zisei dând din cap.

Atunci începu să-mi vorbească de cei rămaşi la Forty-Mile. Îmi aminti ca erau mulţi la număr şi oameni buni şi că se bizuiau numai pe mine ca să aibă ce mânca la primăvară.

Şi fiindcă mă încăpăţânasem să mă împotrivesc, îmi smulse revolverul de la brâu şi, la iuţeală, trimise pe voinicul Jeff – după expresia amicului Bettles – în sânul lui Avram, înainte de vreme. O dojenii aspru pentru fapta ei, dar ea nu arătă nici mâhnire şi nici părere de rău pentru ceea ce a făcut şi, în fundul inimii mele, îi dădeam şi eu dreptate.

Sitka Charley, se opri din vorbă ca s-arunce câteva bucăţi de gheaţă în ceaunul de pe sobă. Oamenii amuţiră şi un fior le furnică şira spinării auzind cât de jalnic îşi urlau câinii, mizeria lor, în crivăţul cel îngheţat.

— În fiecare zi, descopeream cu Passuk, urma înfundată pe care domniseră, în zăpadă, cele două umbre şi mult am fi dorit să le mai întâlnim odată înainte de a ajunge la Apa Sărată.

Nu trecu mult şi ne încrucişarăm cu indianul care mergea de asemenea ca o fantomă, cu gâtul întins înspre Pelly.

El ne încredinţă că omul şi băiatul nu împărţiseră ca tovarăşi cinstiţi merindele şi că de trei zile îl lăsaseră fără pic de făină. În fiecare seară îşi fierbea o ceaşcă cu făşii de piele din mocasinii lui şi-o mânca. Dar şi pielea era aproape pe sfârşite. Era un indian din cei de pe coastă, după cum mă lămuri Passuk, căci vorbea limba ei. Fiind străin de

ţinutul ukonului, el nu cunoştea drumul, cu toate acestea mergea drept spre Pelly. Cât mai era până acolo? Cale cât de două somnuri? De zece? De-o sută? N-avea de loc idee. Ştia atât, că merge într-acolo şi ajunsese prea departe ca să se mai înapoieze.

Dându-şi seamă, că şi noi ajunsesem la aman cu hrana, nu îndrăzni să ne ceară măcar ceva de-ale gurii.

Passuk începu să măsoare pe sălbatec, pe urmă se uită la mine, cu sufletul îndoit între el şi mine întocmai ca o potârniche care-şi vede puii în primejdie.

Mă uitai drept în ochii ei şi îi zisei:

— Ceilalţi s-au purtat rău cu omul acesta; să-i dăm o parte din proviziile noastre?

În ochii ei licări o rază de bucurie şi iar cătă lung când la om, când la mine. Îşi strânse buzele într-o strâmbătură de asprime şi-mi răspunse:

— Nu. Până la Apa Sărată mai e o groază de cale şi moartea e la pândă. Să piară mai bine acest necunoscut decât bărbatul meu Charley.

Atunci omul o porni prin Tăcerea Albă către Pelly. În noaptea aceia, Passuk plânse. N-o văzusem niciodată plângând. Pricina nu putea fi fumul, fiindcă lemnele erau uscate. Rămăsei uimit de mâhnirea ei şi-mi închipuii că inima ei de femeie trebuia să fi slăbit în faţa suferinţelor şi a misterului în care plutea.

Viaţa e un lucru ciudat. Mi-am zis-o adesea şi mult timp am cugetat asupra ei; cu toate acestea taina ei în loc de a mi se lumina, se întuneca tot mai mult pentru mine.

La ce bun, setea asta de viaţă? E un joc la care nimeni nu câştigă. A trăi înseamnă a ne trudi şi a suferi până când bătrâneţea se abate grea peste noi şi până când. Obosiţi, lăsăm mâinile să cadă peste! cenuşile reci ale focurilor stinse.

Viaţa este crudă. Omul se naşte şi moare în dureri şi, fiecare zi din viaţă şi-a adus partea ei de necazuri şi mâhniri. Cu toate acestea, când moartea îi întinde braţele,

el îi întoarce faţa, se clatină, dă în genunchi, se apără de ea până la urmă. Şi ce dulce este moartea! Numai viaţa şi tot ce atârnă de dânsa, răneşte. Asta nu ne împiedică însă ca pe ea s-o iubim, iar pe moarte s-o urâm. Nu e ciudat aceasta?

Zilele ce urmară, mai nu vorbirăm nici Passuk, nici eu. Noaptea zăceam în zăpadă ca morţii şi dimineaţa o luam din nou la drum cu înfăţişarea noastră de fantome.

Viaţa se retrăsese din tot ce era în jurul nostru. Nu se mai pomenea nici de ptarmigani, nici de veveriţe, nici de iepuri – nimica! Râul curgea molcom sub platoşa lui cea albă. Îngheţase seva în copaci şi frigul te prăpădea ca acuma.

Noaptea stelele mi se păreau mai mari şi mai aproape şi săreau şi tremurau înaintea ochilor noştri. Ziua, soarele cu dinţi ne orbia până într-atâta, că credeam că vedem mai mulţi sori. Lucea şi scânteia tot aerul şi zăpada părea o pulbere de diamante.

Nici o tresărire, nici un zgomot, nimic decât frigul înţepenitor şi – Liniştea Albă.

Cum vă spuneam, mergeam întocmai ca nişte fantome, ca într-un vis, fără să avem nici cea mai mică idee de timp. Dar feţele şi sufletele noastre erau întinse spre Apa Sărată şi picioarele noastre automatice ne purtau într-acolo. Poposirăm aproape de Takheena, fără să na dăm seama. Ochii noştri priveau la „Calul Alb” şi nu-l vedeam. Călcam în neştire mai departe. Nu mai simţeam nimica. Adesea ori căzeam în brânci în zăpadă şi la fiecare dată când căzeam, rămâneam cu feţele întinse spre Apa Sărată.

Ultimele provizii ce le mai aveam se terminaseră şi ele. Deşi le împărţisem cinstit cu Passuk ea căzea mai des ca mine şi, la Răspântia Caribuului, forţele o părăsiră cu totul. Dimineaţa ne apucă culcaţi sub singura noastră pătură, cu toate acestea nu mai reluarăm drumul. Eram hotărât să rămân acolo şi să mor cu Passuk. Mână în mână, fiindcă îmbătrânisem cu câteva luni şi ajunsesem să cunosc ce-i

dragostea femeii. Misiunea Haines se găsea încă la optzeci de mile dincolo de marele Chilcoot, al cărui vârf măturat de uragane, se înălţa mult deasupra liniei pădurilor.

Passuk îmi vorbi atât de încet. Că trebuii să plec urechea până la gura ei. Ca să pot să aud ce-mi spunea.

Şi atunci, pentru că nu mai avea de ce să se sfiiască de mine, îşi deschise inima şi-mi mărturisi dragostea ei şi alte lucruri pe care nu ajunsesem încă să le înţeleg.

Ea îmi zise:

— Charley, tu eşti bărbatul meu şi eu ţi-am fost întotdeauna o bună soţie.

Zi cu zi am făcut focul şi ţi-am preparat mâncarea, ţi-am hrănit câinii, am vâslit şi am deschis drumul şi toate astea fără un murmur.

Niciodată nu ţi-am spus că era mai cald la tata acasă, sau că era hrană mai din belşug la Chilcat. Când îmi vorbeai, eu te ascultam; când îmi porunceai, eu mă supuneam. Este drept, Charley?

Eu răspunsei:

— Da, aşa e!

Şi din nou începu:

— Când ai venit la Chilcat şi când, fără măcar să-ţi arunci ochii spre mine, m-ai cumpărat şi m-ai dus ca pe un câine, te-am urât şi inima mi s-a umplut de amărăciune şi de teamă. Dar toate astea sunt acum departe! Ai fost bun cu mine, Charley, cum este cineva pentru câinele lui. Măcar că-n inima ta n-a fost loc şi pentru mine, te-ai purtat totuşi cu bunăvoinţă şi dreptate, cu mine. Am fost alături de tine în orice faptă îndrăzneaţă pe care ai îndeplinit-o şi marile întreprinderi pe care le-ai condus. Te-am pus în gând alăturea de cei din alte rase, am văzut că-ţi ţineai locul cu cinste printre dânşii, că cuvintele tale erau înţelepte şi limba ta iubea adevărul.

Şi am ajuns să fiu atât de mândră de tine, că acum îmi simt toată inima şi toate gândurile pline de tine. Tu erai pentru mine ca soarele de vară când îşi plimbă tot timpul pe

cer roata sa aurită. Aşa, ori încotro mă uitam eu nu vedeam decât soarele meu. Dar inima ta rămânea tot rece, Charley şi tot nu se găsea în ea nici cel mai mic loc pentru mine.

Şi eu răspunsei încă:

— Nu tăgăduiesc. Era rece şi tu n-aveai loc într-însa, dar asta a fost odată.

Acum inima mea se topeşte ca zăpada primăvara, când soarele se arată. Toate învie sub marele dezgheţ. Apa curge vâjâind, tot ce-i verde înmugureşte şi încolţeşte. Se aude potârnichea zburând, cântecul prigorilor şi o întreagă armonie. Iarna a fost biruită. Passuk şi-acum ştiu ce-i dragostea femeii.

Ea zâmbi şi lipindu-se mai strâns de mine murmură:

— Ce fericită sunt!

Rămase un timp nemişcată, de-abia respirând, cu capul rezemat de pieptul meu. Pe urmă, îmi şopti:

— Aici se termină drumul şi puterile îmi sunt pe sfârşite. Dar aş vrea ca înainte de a mă odihni de veci, să-ţi mai vorbesc şi de alte lucruri.

Odată e mult de atunci, pe vremea când eram încă o fetiţă la Chilcat, mă jucam singură de tot printre teancurile de blănuri din coliba tatălui meu: bărbaţii erau duşi la vânătoare iar femele şi băieţii aveau treabă cu căratul cărni.

Era în primăvară. Şi eram singură. Un urs mare şi flămând, care atunci se deşteptase din somnul în care zăcuse toată iarna, căci blana îi făcea cute pe oase, îşi vârî în colibă, mormăind. În clipa aceea fratele meu se întorcea cu întâia căruţă de carne. El începu să se lupte cu ursul, ajutându-se cu tăciunii din foc, iar câinii încă nedeshămaţi, cu sania târâş dună ei, năvăliră asupra dihaniei. Se dezlănţui o luptă şi un tărăboi mare, se rostogoliră peste foc. Teancurile de blănuri se împrăştiară şi toată coliba fu răvăşită.

L-a urmă ursul căzu doborât. Dar în gură îi rămăseseră degetele fratelui meu şi toată faţa băiatului era brăzdată de

zgârieturile groase ale ghearelor fiarei.

Luat-ai tu seama la indianul de pe pista de la Pelly? La mănuşa lui fără degetul gros şi la mâna cealaltă ce şi-o încălzea înaintea focului? Era fratele meu acela! Şi n-am voit să-i dau să mănânce şi l-am lăsat să plece în Pustia Albă, fără de hrană.

Astfel a fost, fraţilor, dragostea lui Passuk, care a murit lângă răspântia Caribuului, în zăpadă.

A fost într-adevăr o dragoste mare, de s-a lepădat de fratele ei pentru omul care o târa pe pistă de obidă şi foame şi către un crud sfârşit. Mai mult încă: dragostea i-a fost atât de mare, că s-a jertfit chiar şi pe sine. Ascultaţi: înainte de a închide pleoapele pentru totdeauna, îmi luă mâna şi mi-o băgă în sân sub cojocelul ei de piele de veveriţă. Dădui de un săculeţ îndesat şi înţelesei în sfârşit, de ce slăbise sărmana atât. N-a fost zi să nu ne împărţim drept şi cu sfinţenie hrana noastră, până la cea din urmă bucăţică, dar ea nu mânca decât jumătate din porţia ei. Restul, trecuse mereu în săculeţul din sân.

— Aci se sfârşeşte, începu ea, calea pentru Passuk. Pentru tine însă, Charley, ea merge mai departe, deasupra marelui Chilcoot, până la Misiunea Haines, lângă mare. Ea duce, luminată de mulţi sori, mai departe, prin ţări necunoscute şi prin mări străine, e lungă şi încărcată de onoare şi de glorie.

Ea duce la colibele multor femei şi soţii bune dar nu te va duce niciodată la o dragoste mai mare ca aceea a lui Passuk.

Ştiam bine că ce spunea era adevărat, simţii însă că-mi pierd minţile şi aruncai cât colo săculeţul jurându-i că nu voi merge mai departe. Ochii ei se acoperiră cu lacrămi şi sfârşi cu aceste vorbe:

— Sitka Charley a trăit cu cinste printre oameni şi nu şi-a călcat cuvântul niciodată. Nu mai ţine oare la cinste de spune asemenea, vorbe deşarte aici lângă Răspântia

Caribuului? Uitata oare pe cei de la Forty-Mile, cane i-au dat cele mai bune din proviziile lor şi cei mai de frunte dintre câinii lor? Până acuma Passuk a fost mereu mândra de bărbatul ei; el să se ridice, să-şi tragă tălpiţele şi să plece la drum mai departe, dacă vrea să-şi păstreze stima ei.

O ţinui în braţe până ce îngheţă de tot, pe urmă mă ridicai, căutai săculeţul şi reluai drumul clătinându-mă, căci genunchii nu mă mai ţineau, îmi vâjâiau urechile, ameţeam şi aveam năluciri. Mi se părea că revăd drumurile de multă vreme uitate, pe care le bătusem în copilăria mea. Mă vedeam la sărbătoarea polatciului, stând lângă tingirile pline şi cântând şi jucând, înaintea bărbaţilor şi fetelor, la sunetul unor tobe făcute din piele de cal de mare. Sau mi se părea că Passuk mă ţinea de mână şi că veghea lângă mine când mă culcam să dorm. De mă poticneam şi cădeam, mi se părea că ea mă ridică. Ea îmi arăta calea.

Sitka Charley dete perdelele cortului la o parte. Era la amiază.

Spre Sud, soarele dispărând după posomorâta colină Henderson, rezema pe orizont discul său îngheţat. De jur împrejur razele cu dinţi străluceau. Bruma împânzea văzduhul cu o reţea scânteietoare, ca nimbul ce înconjoară capul Domnului. La câţiva paşi de cort, pe marginea pistei, un câine lup, cu părul ridicat ţepi de frig, întindea botul ascuţit, urlând a moarte.

LEGEA OMULUI ALB

Valul căutătorilor de aur urca spre miază-noapte, în Alaska şi nu se putea ca Hans Nelson şi nevasta lui Edith săi să nu fie prinşi de flux şi târâţi spre Klondyke. Toamna anului 1897 îi găsi la Dyea, dar cum nu aveau bani ca să-şi transporte echipamentul prin Trecătoarea Chicoot şi să-l îmbarce până la Dawson, Hans Nelson munci toată iarna în vechia lui meserie de tâmplar şi puse umărul la ridicarea oraşului-ciupercă Skaguay. Stătu în cumpănă, nehotărât şi toată iama auzi Alaska ispitindu-l. Golful Latuya îl chema mai tare decât toate şi vara lui 1898 îi găsi, pe el şi pe nevastă-sa, prin labirintul acelei coaste zdrenţuite în nişte luntri indiene, lungi de şaptezeci de picioare. Erau cu ei şi nu mai mulţi indieni şi trei albi. Pieile-Roşii îi debarcară, pe ei şi calabalâcul lor, într-o scobitură singuratică a coastei, la vreo sută de mile la nord de Latuya-Bay şi se întoarseră la Skaguay. Cei trei albi rămaseră, căci făceau parte din expediţia proiectată. Fiecare pusese o parte egală pentru cumpărarea echipamentului şi câştigul trebuia iarăşi împărţit egal. Edith Nelson se angajase să facă bucate pentru toţi şi urma să primească şi ea partea ei ca un bărbat.

Mai întâi doborâră nişte brazi şi clădiră o cabină cu trei încăperi. Paza cabinei era în sarcina Edithei. Bărbaţii, de partea lor, aveau să caute aur, ceea ce şi făcură şi să-l găsească, ceea ce iarăşi izbutiră. Nu dăduseră peste cine ştie ce comoară uimitoare, ci numai de un filon destul de sărăcăcios, care – după ceasuri lungi de trudă înverşunată – producea fiecăruia între cincisprezece şi douăzeci de dolari pe zi. Vara scurtă din Alaska ţinu mai mult ca de obicei. Ei se folosiră de acest lucru şi amânară înapoierea la Skaguay, până în ultima clipă.

Dar atunci fu prea târziu; făcuseră o învoială cu o ceată de mai multe duzini de indieni din partea locului, ca să se alipească şi ei acestora din urmă, în călătoria lor de toamnă de-a lungul coastei. Siwashii aceştia aşteptaseră într-adevăr pe albi până nu se mai putuse, apoi plecaseră. Nu-i mai rămânea micei expediţii, decât să aştepte vreo ocazie. Între timp se apucară să spele aurul şi să-şi pregătească o provizie de lemne de foc.

Vara indiană se lungise; dar deodată, ca o izbucnire neaşteptată de trompetă, îi surprinse iarna. Sosi într-o singură noapte şi minerii se treziră cu vântul care urla biciuind zăpada şi îngheţând apele. Venea viscol după viscol şi, între ele, să lăsase o tăcere pe care nu o întrerupea decât mugetul valurilor pe malul pustiit, unde spuma sărată înţurţura plaja cu ciucuri şi chiciură îngheţată.

În cabină, toate, mergeau bine. Purcoiul de pulbere de aur cântărea cam cât ar trage la cântar vreo opt mii de dolari şi tovarăşii nu puteau fi nemulţumiţi. Bărbaţii îşi făcuseră un fel de şoşoni pentru zăpadă, vânaseră până-şi umpluseră de carne proaspătă cămara de merinde şi, în nopţile lungi, jucară nesfârşite partide de whist şi de pedro. Şi pentru că minele nu mai mergeau, Edith Nelson îi lăsă pe bărbaţi să facă ei focul şi să spele vasele, iar ea le cârpea ciorapii şi hainele.

Nimeni nu se plângea, nici nu se certa în cabină şi ades se felicitau unul pe altul de fericirea întregii bande. Hans Nelson era liniştit şi prietenos, iar Edith câştigase de multă vreme adânca lui admiraţie pentru că ştia să se împace aşa de bine cu lumea. Harkey, unul din tovarăşi, de fel din Texas, lung şi slab, era de o mare amabilitate, neobişnuită la oamenii tăcuţi, de felul lui; şi atâta timp cât nimeni nu-i contrazicea teoria lui că aurul creşte ca iarba, era un camarad minunat.

Al patrulea membru al bandei, Michael Dennin, stârnea, cu spiritul lui irlandez, veselia întregii gospodării. Era înalt, puternic, gata să-i sară ţandăra pentru lucruri de nimic, dar

plin de voie bună care nu se dădea bătută nici sub greutatea şi sub încordarea celor mai rele momente.

Al cincilea şi cel din urmă, Dutchy, se lăsa, fără nici o supărare, tachinat de toată banda. Mergea până într-acolo cu bunăvoinţa, încât îi făcea pe toţi el singur să râdă pe socoteala lui, numai ca să întreţină veselia. Se părea că-şi alesese ca rost al vieţii, să facă lumea să râdă. Nici o ceartă serioasă nu întunecase însă seninătatea micei familii şi cum fiecare putea de acum arăta peşin o mie şase sute de dolari ca produs al muncii dintr-o scurtă vară, între ei domnea o atmosferă de belşug bine hrănit şi sătul.

Şi iată că Neprevăzutul se înfăţişă.

Se aşezară tocmai la masă să ia breakfastul – gustarea de dimineaţă. Deşi trecuse acum de ceasurile opt (ora de breakfast fusese, se înţelege, întârziată de când nu mai aveau de lucru la mină), o lumânare înfiptă în gâtul unei sticle lumina încă masa. Edith şi Hans şedeau fiecare la un cap al mesei. Pe una din laturi, cu spatele către uşă, şedeau Harkey şi Dutchy. În faţa lor, locul era încă gol; Dennin nu sosise.

Hans Nelson privi scaunul neocupat, clătină din cap agale şi, făcând pe prostul, zise:

— El e totdeauna primul la înfulecat. Ce o fi păţit? Te pomeneşti că-i bolnav!

— Unde a fi Michael? întrebă Edith.

— S-a sculat niţeluş înaintea noastră, răspunse Harkey şi a plecat.

Un zâmbet şiret lumină faţa lui Dutchy. Avea aerul că ştie pricina lipsei lui Dennin şi făcea chipurile pe misteriosul, pe când ceilalţi îl copleşeau cu întrebările. Edith se duse să arunce o privire prin odaia bărbaţilor şi se întoarse la masă. Hans o privi şi ea dete din cap spunând:

— Niciodată n-a întârziat la masă.

— Nu mai pricep, zise Hans; are o poftă de mâncare cât un cal.

— A intrat în anul morţii, întări Dutchy, clătinând din cap.

Şi toată lumea începu să glumească pe seama tovarăşului şi a acestei lipse a lui.

— Păcat de el! zise Dutchy.

— De ce? întrebară toţi într-un glas.

— Bietul Michael – urmă să-l bocească Dutchy.

— Ei, ce-i cu el? Ce are? întrebă Harkey.

— Are, că nu-i mai este foame. I-a pierit foamea. Nu-i mai place crăpelniţa.

— S-o crezi tu! pufni în râs Harkey. Nu vezi cum îşi înfundă capul până peste urechi în strachină?

— Numai aşa, ca să nu se arate nepoliticos cu madam Nelson, îi tăie vorba Dutchy. Las' că ştiu eu ce spun. Cu el nu-i a bună… De ce nu-i aici?… Pentru că a plecat. De ce a plecat? Ca să-şi facă poftă de mâncare. Cum îşi face poftă?… Umblă încoa şi-ncolo cu picioarele goale prin zăpadă! Ehei, nu ştiu eu?… Întocmai cum fac bogătaşii ghiftuiţi, care aleargă după poftă, când au pierdut-o. Michael are o mie şase sute de dolari. De-aia, pesemne, i-a pierit pofta de mâncare. Iar acum, fuge după ea. Deschideţi numai uşa şi o să-l vedeţi cu picioarele goale în zăpadă. Dar pofta de mâncare n-o s-o vedeţi; şi-aici e buba. Când o da el cu ochii de pofta de mâncare, o s-o înşface şi o să vie cu ea la masă.

Cu prostiile lui, Dutchy îi făcu pe toţi să pufnească în râs. Dar nu se potoli bine zgomotul râsului, când uşa se deschise şi Dennin intră. Se întoarseră să-l vadă. Ţinea în mână o puşcă. În timp ce îl priveau însă, el duse arma la ochi şi trase de două ori. La primul foc, Dutchy căzu cu faţa pe masă răsturnând ceaşca cu cafea şi rămase nemişcat, cu părul lui galben plutind în zeama din strachină. Cu fruntea apăsând marginea farfuriei aceasta i se lipise de păr şi se ţinea drept în sus, făcând un unghi de 45°… Harkey sărise în picioare, când al doilea foc pocni. Se prăbuşi cu faţa pe duşumea, icnind un „Doamne"! care gâlgâi şi i se topi în gâtlej.

Era Neprevăzutul! Hans şi Edith rămaseră trăsniţi. Şedeau la masă, cu corpul ţeapăn, cu ochii holbaţi, fascinaţi de ucigaş. Ei îl vedeau nelămurit prin fumul prafului de puşcă şi în tăcerea sinistră nu se auzea decât picureala zemii vărsate de Dutchy, care se scurgea, pe podele. Dennin deschise culasa armiei şi zvârli tuburile goale ale cartuşelor. Ţinând puşca în mâna dreaptă cu cea stângă scormonea prin buzunar ca să scoată alte cartuşe.

Era gata să le vâre în culasă, când Edith Nelson se trezi din buimăceală. Vedea bine că Dennin avea de gând să-i omoare, pe Hans şi pe dânsa. Timp de poate trei secunde fusese orbită şi paralizată de înfăţişarea îngrozitoare şi de neînchipuit sub care se arătase Neprevăzutul. Dar numaidecât ea fu la înălţimea împrejurărilor şi se pregăti de luptă. Şi luptă cu fapta, căci se azvârli ca o pisică pe ucigaş înhăţându-i legătura de la gât cu amândouă mâinile. Izbitura corpului ei îl făcu să se clatine câţiva paşi înapoi. Încercă să se de stare de ea şi să nu scape arma din mână. Treaba nu era însă uşoară, căci trupul vânjos al femeii devenise ager ca o pisică. Ea se aruncă într-o parte şi ţinându-l mereu de gât, fu cât pe ce să-l îngenunche.

El sări iar în picioare, se înţepeni bine şi începu să se învârte repede-repede ca o sfârlează. Ea nu-l slăbi; corpul ei descria un cerc, ca un vârtej în jurul lui, aşa de tare, încât picioarele-i nu mai atingeau duşumeaua; se învârtea în aer, dar mâinile îi erau mereu încleştate în beregata lui. Un scaun opri vârtejul; om şi femeie căzură pe duşumea, zbătându-se cu turbare şi căderea îi rostogoli până în mijlocul odăii.

Hans Nelson rămăsese în urma nevestei sale cu o jumătate de secundă; lucrarea spiritului şi a nervilor lui era mai înceată. Organismul lui, mai puţin fin, avu nevoie de o jumătate de secundă mai mult, în faţa neprevăzutului, ca să se dumirească, să ia o hotărâre şi să lucreze. Edith sărise pe Dennin şi-l înhăţase de gât, când Hans se ridică în picioare. Dar el nu avea stăpânirea de sine a ei: era prins

de o furie oarbă, de o turbare fioroasă. În clipa în care se sculase de pe scaun deschise gura şi scoase un strigăt, jumătate răcnet, jumătate răget. Vârtejul celor două trupuri *se* şi pornise când, răcnind şi mugind, el sări după ei şi-i ajunse, tocmai când se rostogoleau pe podea. Hans se zvârli asupra bărbatului şi începu să care nebuneşte cu pumnii în el. Lovituri de baros nu altceva. Când Edith simţi că loviturile cu care răspundea Dennin se muiau, îl slăbi din mâini şi se dete în lături. Ea rămase pe podea gâfâind şi privea. Loviturile furioase cădeau ca grindina, dar Dennin părea că nu le mai bagă în seamă şi nici nu mai mişca. Atunci ei îi veni în gând. Că poate omul îşi pierduse cunoştinţa. Îi strigă lui Hans să se oprească, îi mai strigă odată; dar el nu se sinchisea, nu-i auzea glasul. Femeia îl apucă cu putere de braţ, dar asta nu-l încetini decât foarte puţin din treabă.

Ea nu raţionase imboldul, care o împingea să oprească braţul lui Hans. Nu era nici vreun sentiment de milă, nici acel „Să nu faci asta” al religiei. Era mai degrabă un sentiment al legii, al moralei rasei sale şi a tot ce o înconjurase în tinereţe, care o împingea acum să-şi pună trupul între bărbatul ei şi ucigaşul lipsit de apărare. Numai în clipa în care îşi dete seama că loveşte în nevasta lui, Hans se opri. El se lăsă împins în colo de ea, aşa cum un câine fioros dar supus ascultă de stăpân. Asemănarea mergea chiar mai departe: În fundul beregatei lui, ca în aceea a unei fiare, furia lui Hans răgea, mârâia. Şi de câteva ori dădu semne că vrea să se repeadă din nou asupra prăzii. Numai că nevastă-sa îl împiedica, punându-i-se repede în cale.

Edith îl făcu încetul cu încetul să dea tot mai mult înapoi. Niciodată nu-l văzuse în aşa hal şi acum. Mai mare îi era frica de el, decât de Dennin, în toiul bătăliei. Nu-i venea a crede că acea fiară turbată era Hans al ei şi fu apucată deodată de teama instinctivă; ca el să nu-i sfărâme mâna între dinţi, ca un animal sălbatec. Timp de mai multe clipe,

Hans se aţinu când din dreapta, când din stânga, ferindu-se să-i facă femeii vreun rău, dar încăpăţânat în dorinţa lui de a sări iar la atac.

Ea însă nu-l slăbi, până ce nu văzu că începe să se cuminţească şi că s-a astâmpărat.

Amândoi se ridicară. Hans se clătină rânjind până la perete, în care se propti. În gâtlejul lui mârâitul mai ţinu câteva clipe, apoi se stinse.

Momentul reacţiei sosise. Edith, în mijlocul odăii, îşi frângea mâinile, gâfâind, cu inima zvâcnitoare, cu trupul întreg prins de un tremur.

Hans nu vedea nimic, dar ochii Edithei priveau nebuneşte fiecare amănunt al scenei care se desfăşurase. Dennin zăcea lungit jos, fără mişcare. Scaunul răsturnat în vârtejul smintit, lângă el. Peste ea, arma, având culasa încă deschisă. Cele două cartuşe îi scăpaseră jos din mână; n-avusese răgazul să le bage în puşcă şi le ţinuse până ce-şi pierduse cunoştinţa.

Harkey era întins cu faţa la pământ, aşa cum căzuse, iar Dutchy sta tot aplecat pe masă, cu moţul de păr galben în zeamă şi cu farfuria rămasă aşa în unghi de 45°. Farfuria înţepenită în poziţia asta, o fascina. Cum de nu cădea? Era caraghios: nu era în firea lucrurilor ca o farfurie de ciorbă, să stea aşa ridicată pe o masă, chiar dacă acolo un om-doi fuseseră ucişi.

Ea se întoarse spre partea unde se găsea Dennin, dar ochii ei reveniră curând la farfuria în echilibru. Prea era caraghios lucru! Fu prinsă de o nevoie isterică să râdă. Atunci băgă de seamă tăcerea şi uită de farfurie, simţind un dor grozav ca ceva să se întâmple. Picureala monotonă a zemii pe podea mărea mai mult tăcerea. De ce oare nu făcea Hans nimic, nu spunea nimic? Ea se uită la el şi dete să-i vorbească, când, deodată i se năzări că limba nu mai voia să-şi îndeplinească slujba obicinuită. Simţi în gâtlej o durere ciudată, gura îi era uscată şi zgrunţuroasă. Singurul

lucru pe care-l putea face, era să se uite la Hans, care o privea şi el.

Deodată tăcerea fu sfâşiată de un zgomot ascuţit, metalic. Ea dădu un ţipăt şi privi spre masă: căzuse farfuria. Hans oftă ca trezit din somn. Zgomotul farfuriei, îi readuse la viaţă, într-o lume nouă. Cabina cuprindea această lume nouă, în care de acum aveau să trăiască şi să sie mişte: cabina cea veche dispăruse pentru totdeauna. Orizontul vieţii lor era cu totul nou şi străin.

Neprevăzutul îşi aşternuse vrăjile pe faţa lucrurilor schimbând perspectiva, jucându-se şi jonglând cu valorile lucrurilor şi amestecând realitatea cu imposibilul într-o zăpăceală şi încurcătură turburătoare.

— Doamne sfinte, Hans! fură primele cuvinte ale Edithei.

El nu-i răspunse, dar holbă la ea ochii plini de groază. Apoi, domol, privirile începură a-i rătăci prin odaie, pentru prima dată şi-şi dădu seama de amănunte. După aceea îşi puse şapca în cap şi se îndreptă spre uşă.

— Unde te duci? îl întrebă Edith chinuită de spaimă.

Cu mâna pe clanţă, el se întoarse şi spuse:

— Să sap gropile.

— Nu mă lăsa, Hans, singură – ochii ei făcură înconjurul odăii – cu ce e pe aici.

— Gropile tot trebuie făcute, acu ori mai târziu.

— Dar nici nu ştii câte!… întâmpină ea disperată. Îi văzu şovăirea şi adaogă:

— Ori cum merg şi eu cu tine, să-i ajut.

Hans se trase înapoi până la masă şi maşinaliceşte curaţi mucul lumânării. Apoi împreună, făcură o inspecţie. Harkey şi Dutchy erau morţi amândoi, morţi, de-ţi făceau groază, din cauza focurilor trase de la un pas.

De Dennin, Hans nu voi să se apropie şi Edith fu silită să-l cerceteze singură.

— N-a murit, zise ea către Hans.

Se aplecă mai mult peste ucigaş şi-l privi.

— Ce ai zis? întrebă Edith, auzind o mormăială nedesluşită în gâtlejul bărbatului ei.

— Am zis că… e mai mare ruşinea că n-am putut să-l dau gata, răspunse el.

Edith sta tot plecată deasupra corpului.

— Pleacă de lângă el, porunci Hans crunt.

Ea îl privi speriată. Între timp el ridicase de jos puşca lui Dennin şi o încărcă.

— Ce umbli să faci? strigă ea, ridicându-se dintr-odată.

Hans nu răspunse dar îl văzu că ia arma la ochi. Atunci apucă ţeava cu mâna şi o abătu în sus ţinând-o aşa vârtos. El răcni răguşit:

— Lasă-mă! şi încercă să-i smulgă arma Dar ea se apropia şi se agăţă de el.

— Hans, Hans, trezeşte-te! Nu fii nebun!

— A omorât pe Harkey şi pe Dutchy, trebuie să-l omor.

— Nu se cade, Hans! Avem legi!

Un hohot de râs rânjit îi arătă Edithei cât de puţin îi păsa lui Hans de puterea legii, într-un astfel de ţinut, apoi el repetă agale, fără îndârjire, încăpăţânat:

— A omorât pe Dutchy şi pe Harkey!

Vreme îndelungată ea discută cu el; dar argumentele nu veneau decât dintr-o singură parte; el se mulţumea să bâiguiască iar şi iar:

— A omorât pe Dutchy şi pe Harkey!

Dânsa nu se putea sustrage educaţiei pe care o primise de mic copil şi nici influenţei sângelui din vine. Ea moştenise legea şi pentru ea o purtare dreaptă însemna împlinirea legii. Nu vedea cu putinţă alt drum de urmat. Luând locul legii, Hans nu putea fi mai îndreptăţit decât însuşi Dennin. Încă un păcat, repeta dânsa, nu îndreaptă pe cel dintâi. Pentru pedepsirea lui Dennin nu era decât o singură cale: legea obştească. În cele din urmă Hans se muie.

— Bine. Fă cum vrei. Fă-ţi de cap. Dar să vezi că mâine, poimâine, o să ne omoare el pe noi, pe mine şi pe tine.

Ea scutură din cap şi întinse mâna cerându-i arma. El, gata să i-o dea, avu o clipă de codire şi se rugă:

— Lasă-mă, zău, să-l omor…

Din nou ea dădu din cap şi el vru tocmai să-i întindă arma, cana, uşa se deschise şi un indian intră fără să fi bătut la uşă. Un val de vânt şi de zăpadă intră cu el. Ei se întoarseră cu faţa la el, Hans ţinând încă puşca în mână. Nepoftitul prinse dintr-o privire toată scena, dar nici nu clipi: văzu cei doi morţi şi pe rănit, dar pe faţa lui nu se ivi nici un fel de uimire, nici măcar curiozitate. Harkey era culcat la picioarele lui, dar el nu-l băgă în seamă. Întrucât îl privea pe el, corpul lui Harkey nici nu exista.

— Straşnic vânt, fură primele lui cuvinte – în loc de: bună-ziua. Ce mai faceţi? Sunteţi bine, sănătoşi?

Hans, tot cu puşca în mână, era sigur că indianul îl lua pe el drept autor al crimelor, aruncă o privire rugătoare către nevastă-sa. Ea zise, cu o voce care trăda sforţarea.

— Bună ziua, Negook. Nu, prea bine. De greu necaz am dat.

— Păi, rămâneţi cu bine, mă duc, tare grăbit, zise indianul şi fără ca să aibă aerul de a fi câtuşi de puţin grăbit, trecând tacticos peste băltoaca roşie de pe podea, deschise uşa şi ieşi.

Bărbatul şi femeia se uitară unul la altul. Hans gâfâia:

— Crede că isprava am făcut-o noi, eu!

Edith, un moment, rămase tăcută. Dar numaidecât – ca femeie care nu-şi pierde lesne capul – zise scurt:

— Ce ne pasă de ce crede el? De asta, ne-om îngriji mai încolo. Deocamdată să-l legăm bine pe Dennin, ca să nu poată fugi.

Hans nu voi, în ruptul capului, să se atingă de Dennin; Edith atunci îl legă cobză, ea singură de mâini şi de picioare. Apoi dânsa şi cu Hans ieşiră în zăpadă. Pământul era îngheţat, rezista la loviturile de târnăcop. Atunci strânseră câteva uscături, măturară zăpada şi pe locul îngheţat făcură un foc. După un ceas, pământul se

dezgheţase pe câteva degete adâncime. Înlăturară cu lopata partea muiată şi aprinseră acolo focul iar. Înaintau în adâncime, nu mai mult ca la două-trei degete pe oră.

Fu o trudă aspră şi amarnică. Zăpada repezită de vânt nu lăsa focul să ardă cum se cade, iar crivăţul îi biciuia, răzbind prin haine, îngheţându-le trupul. Vorbeau puţin, căci nu se putea auzi din cauza viforniţei. Se întrebau mereu, cam ce pricină l-o fi împins pe Dennin; în afară de asta însă se ţineau tăcuţi, copleşiţi de grozăvia tragediei.

Pe la ceasul unu, aruncând o privire în spre partea cabinei, Hans dădu să înţeleagă că-i era foame. Dar Edith îi răspunse:

— Nu, nu acuma Hans, n-aşi fi în stare să mă întorc singură în cabină în halul în care e, să gătesc mâncarea.

La ceasurile două, Hans o întrebă dacă vrea s-o însoţească el; dar dânsa îl ţinu la lucru şi pe la patru, amândouă gropile erau săpate. Nu erau adânci, abia de vreo patru picioare, dar atâta era destul. Se lăsase noaptea. Hans luă sania şi cei doi morţi fură căraţi prin viscol şi noapte, spre mormintele lor îngheţate. Convoiul funebru n-avea nimic impozant, sania se scufunda prin troienele grămădite şi amândoi trăgeau din greu. Nici omul, nici femeia, nu mâncaseră nimic, din ajun şi erau rupţi de oboseală şi de foame. Nu aveau putere să ţie piept vântului şi din când în când viscolul îi trântea. De câteva ori se răsturnă şi sania şi fură nevoiţi să încarce din nou poverile lugubre. Ultima sută de picioare, ducea în sus pe o costişe aproape dreaptă. Trebuiră s-o urce în patru labe, ca animalele, făcând din braţele lor picioare şi înfigându-şi mâinile în zăpadă.

Cu toate astea, în două rânduri, fură traşi înapoi de greutatea săniei; alunecară şi căzură până în josul povârnişului, cu toţii, de-a valma, viii cu morţii, încurcaţi în şleaurile săniei.

— Mâine, o să pun două cruci cu numele lor, zise Hans după ce gropile fură astupate.

Edith plângea. Câteva crâmpeie de rugăciune ciuntite, fu tot ce putuse ea îngâna drept slujbă de înmormântare. Apoi bărbatul trebui s-o ducă aproape în braţe până la cabină.

Dennin îşi venise în fire. Se zvârcolise şi se rostogolise în dreapta şi în stânga, făcând zadarnice sforţări ca să scape din strânsoarea frânghiilor. Şi privi pe Hans şi pe Edith cu ochi sclipitori, dar nu vorbi. Hans tot se încăpăţâna să nu-l atingă pe ucigaş şi, încruntat, se uita la Edith cum îl târâia pe duşumea spre odaia bărbaţilor. Dar cu toate opintirile ei, ea tot nu reuşi când fu vorba să-l ridice de jos, ca să-l urce în pat.

— Mai bine m-ai lăsa să-l achit; n-am mai avea pe urmă cine ştie ce încurcături, bolborosi între dinţi Hans, mai încercând odată s-o înduplece.

Dar Edith scutură din cap şi se aplecă iar deasupra sarcinii. Se miră când simţi că trupul se ridică uşor şi înţelese că Hans de mila ei pusese mâna să ajute.

Apoi trebui curăţată bucătăria. Dar podeaua striga mereu tragedia, până ce Hans, trase scândurile la rândea, încingând cu talaşul însângerat un foc în maşină.

Zilele veneau şi plecau. Era în ele multă întunecime şi tăcere, întreruptă numai de viscolele şi tunetul care mugea pe plajă, unde talazurile îngheţau. Hans asculta de cele mai mici porunci ale Edithei. Toată straşnica lui iniţiativă se topise, Ea rânduise un anumit fel de purtare faţă de Dennin; omul ei o lăsă să lucreze, cum ştia ea. Ucigaşul era pentru ei o ameninţare statornică.

Se putea în tot minutul întâmpla, ca el să se libereze din legături şi trebuia de aceea să-l vegheze zi şi noapte. Bărbatul şi femeia şedeau lângă el cu arma încărcată. La început Edith încercă să facă de gardă opt ore, dar prea era mare încordarea; apoi, ea şi Hans făcură cu rândul, câte 4 ore. Cum aveau nevoia să şi doarmă şi cum veghea ţinea ziua şi noaptea, tot timpul cât erau trezi le trecea cu paza lui Dennin. Abia de mai aveau vreme să-şi facă niţică mâncare şi să spintece lemne.

După vizita aşa nelalocul ei a lui Negook, indienii ocoleau coliba. Edith îl trimise pe Hans la sălaşele lor, să-i roage să-l ia pe Dennin cu ei într-o barcă şi să-l ducă, de-a lungul coastei, până la cel mai apropiat sat de albi, sau până la antrepozitul vreunui trader; dar nu primiră. Atunci Edith se duse ca însăşi să-l vadă pe Negook, care era mai marele peste sătuc. Indianul vedea limpede răspunderea în care se vâra şi limpede şi amănunţit îi lămuri cum vedea el lucrurile:

— E la mijloc aici o încurcătură de ale voastre, de ale albilor, nu una de Siwashi. Dacă oamenii mei v-ar da o mână de ajutor, treaba asta devine o daraveră Siwash. Când o chestie a albilor se amestecă cu una a Siwashilor se face o daraveră mare de tot, care nu se mai poate pricepe şi care nu se mai isprăveşte. Să te bagi în daraveri nu face. Oamenii mei nu fac nici un rău. De ce v-ar ajuta şi s-ar vârî iac-aşa din senin în bucluc?

Atunci Edith se înapoie în cabina ei tragică şi la veşnicele ei vegheri, cu rândul, de câte patru ceasuri. Uneori, pe când era de streajă şi şedea lângă prizonier cu arma încărcată pe genunchi, ochii îi se împăienjeneau şi adormea. Ea se trezea totdeauna cutremurându-se înhăţând arma, cu ochii ţintă la el. Adevărate zguduiri nervoase, care n-o puteau duce la nimic bun. Avea atâta spaimă de el, încât, chiar trează, nu se putea ţine să nu tresară toată şi să nu apuce puşca, de cum mişca dânsul, cât de cât, sub pătură.

Edith clocea o criză de nervi şi o ştia. Începură mai întâi să i se bată ochii şi era nevoită să-i închidă ca să-i mai liniştească; ceva mai târziu, pleoapele fură cuprinse de o clipeală nervoasă pe care nu o putea stăpâni. Dar ceea ce «făcea încordarea de nervi mai greu de îndurat, era, că nu putea uita scena tragediei. Simţea aceeaşi groază ca şi în prima dimineaţă când Neprevăzutul intrase în cabină şi pusese stăpânirea pe ea.

Hans era atins în alt chip. Pe el îl hărţuia gândul neadormit că era datoria lui să-l omoare pe Dennin şi, ori de câte ori îl păzea pe prizonierul lor legat sau se afla lângă el, Edith tremura de teama, ca Hans să nu adauge încă o crimă la isprăvile din cabină.

Hans îl înjura într-una păgâneşte pe Dennin şi se purta crunt cu el. Faţă de Edith încerca să-şi ascundă pornirea ucigaşe ce-l stăpânea şi-i spunea:

— Ai să vrei tu, curând, să-l omor, dar atunci n-o să vreau eu. M-aş îmbolnăvi.

Totuşi, în repetate rânduri, ea se strecură în odaie, când nu era rândul ei de pază şi surprinse pe cei doi oameni ţintindu-se din ochi unul pe celălalt, neclintiţi, fioroşi, fiare sălbatice amândoi. Pe faţa lui Hans se citea pofta de a ucide; pe a lui Dennin, cruzimea şi furia şoarecelui prins în cursă. Atunci ea ţipa:

— Hans, deşteaptă-te!

Şi el îşi venea în fire, dat pe faţă, ruşinat, dar fără căinţă.

Şi atunci Hans deveni un alt factor al problemei pe care Neprevăzutul o pusese Edithei Nelson. La început, era numai chestia, ce cale trebuia urmată în ceea ce-l privea pe Dennin şi, părerea ei era, că trebuia ţinut prizonier până ce-l vor fi putut preda unui Tribunal în drept să-l judece. Dar de acum, intra în joc însuşi Hans şi femeia vedea că era vorba aci de minţile şi viaţa lui. Nu-i trebui mult ca să mai descopere că şi puterile şi rezistenţa ei, deveneau o lăture a problemei. Începea s-o răpună povara încordării; braţul ei avea smuciri şi tremurături involuntare. Mâncarea-i scăpa din lingură şi nu se mai putea încrede în braţul ei suferind. Bănuia că trebuie să fie vreo formă de epilepsie şi se întreba înspăimântată, până unde ar putea s-o ducă. Ce s-ar întâmpla dacă ea s-ar nărui biruită? Şi vedenia pe care i-o arăta un viitor foarte cu putinţă, când Dennin şi Hans ar fi rămas singurii locuitori ai cabinei, îi mărea încă şi mai mult grozăvia chinului.

La sfârşitul zilei a treia, iată că Dennin începu să vorbească. Prima lui întrebare fu:

— Ce aveţi de gând să faceţi cu mine?

Şi întrebarea asta o repeta în fiecare zi şi de mai multe ori pe zi. Edith răspundea de fiecare dată, că va fi negreşit pedepsit după slova legii. La rândul ei, dânsa-i punea zilnic întrebarea:

— De ce ai făcut omule, ce ai făcut?

La care el nu răspundea nici odată.

Mai mult încă, întrebarea asta îl înfuria cumplit; turba şi se zvârcolea în frânghiile care îl legau. Îi amenința cu câte şi mai câte, pentru când o fi el scăpat, lucru de care-i încredinţează el că se va întâmpla, mai curând ori mai târziu. În clipe de acelea, ea ridica cele două cocoaşe ale armei şi se ţinea gata să-l întâmpine cu un plumb omorâtor, dacă ar fi reuşit să se dezlege şi tremurând toată, gâfâind de emoţie şi încordare, îl silea să-şi întoarcă faţa-n colo.

Dar, de la o vreme, Dennin se făcu mai mlădios.

Ea îşi dădu socoteală, că-l obosea statul nemişcat pe spate. Începu să cearâ şi să se roage să fie dezlegat. Îi făgădui marea cu sarea: că n-o să le facă nici un rău, că o să se ducă el însuşi într-un sat de pe coastă să se predea autorităţilor, că o să le dea partea lui de aur şi o să plece undeva, în inima pustiei fără să se mai întoarcă vreodată în mijlocul civilizaţiei. Ba că o să se omoare el singur de l-ar lăsa numai liber. Aceste rugi se sfârşeau de obicei cu furioase şi involuntare izbucniri, aşa de grozave, încât îl credea apucat de un acces de nebunie. Dar ea dădea hotărât din cap, neprimind să-i redea libertatea pentru care îşi ieşea atâta din fire.

Săptămâni trecură; el devenea din ce în ce mai împăciuitor. Osteneala părea că-l domolea tot mai mult.

— Ce obosit sunt, ce obosit! şoptea el, rostogolindu-şi capul pe pernă dintr-o parte în altă, ca un copil necăjit. De la o vreme începu să cearâ blajin, moartea, rugându-se de

ei să fie omorât pe dată, cerând ca Hans să-i puie capăt chinurilor, ca să se poată în sfârşit odihni în pace.

Situaţia devenea de nesuferit. Edith se simţea din ce în ce mai nervoasă şi ştia că criza putea veni dintr-un moment într-altul. Nici nu mai apuca să aţipească de-a binelea, căci era urmărită de teama, ca Hans să nu cadă pradă maniei lui şi să-l omoare pe Dennin în somn. Deşi intraseră în Ianuarie, luni întregi mai trebuiau să treacă înainte ca un vapor să se arate întâmplător prin partea locului. Mai mult încă, ei însuşi făcuseră socoteala să petreacă toată iarna în cabină şi rezervele de hrană erau pe sfârşite.

Hans pe de altă parte, nu putea pune la loc, cu vânatul, ceea ce se consuma.

Erau înlănţuiţi de cabină, de nevoia de a-şi păzi prizonierul.

Trebuia făcut ceva. Ea o ştia. Se căzni să cumpănească din nou problema; ea nu se putea dezbăra de moştenirea ce-i lăsase rasa ei: de legea care îi sta în sânge şi învăţăturile primite. Ştia că orice ar face, trebuia să urmeze legea; şi în timp ce ucigaşul se zvârcolea şi viscolul mugea afară, ea făcu originale cercetări sociologice şi găsi ea însăşi obârşia şi evoluţia legii. Îi veni în minte ideea că Legea nu era decât judecata şi voinţa unui grup; numărul celor ce-l formau n-avea nici o importanţă. Există grupuri mici – îşi spunea ea în raţionamentul ei – ca Elveţia şi altele mari, ca Statele Unite. Mai mult, grupul poate să fie cât de mic ar voi; dacă n-ar fi decât zece mii de oameni într-o ţară, judecata lor colectivă ar fi totuşi legea acestei ţări. Dacă-i aşa, oare un mănunchi de o mie n-ar putea forma un grup? Şi de ce nu o sută? De ce nu cincizeci? De ce nu cinci? De ce nu… doi?

Propria ei încheiere o înspăimântă şi ea o discută cu Hans. La început el nu o pricepu, apoi, când înţelese, mai scoase un argument la iveală, care o convinse şi pe ea deplin. El pomeni de mitingurile de mineri în care toţi

oamenii dintr-o anume localitate se adună, fac legea şi o aplică.

Pot să nu fie adunaţi decât zece, cincisprezece oameni, spuse el, dar voinţa majorităţii dintre ei se schimbă în lege pentru cei zece, cincisprezece şi cel care calcă această lege, este pedepsit.

Edith văzu în sfârşit limpede calea de urmat. Hans era de părerea ei. Amândoi formau aşa dar majoritatea acestui grup special de aici. Voinţa grupului era ca Dennin să fie spânzurat. Intru executarea acestei hotărâri, Edith se căzni să ţie în seamă formele obicinuite; dar grupul era aşa de restrâns, că Hans şi ea fură nevoiţi să servească şi de martori şi de juraţi şi de judecători… şi chiar de executori.

În toată forma cuvenită, ca acuză pe Michael Dennin de crima, de omucidere făptuită asupra lui Dutchy şi a lui Harkey. Şi prizonierul întins pe pat, ascultă mărturia, întâi a lui Hans, apoi a Edithei. El refuză să se apere şi rămase tăcut când ea îl întrebă dacă avea ceva de spus întru dezvinovăţirea lui.

Ea şi Hans, fără să se ridice, rostiră un verdict de culpabilitate. Atunci, în calitate de judecător, ea pronunţă sentinţa. Vocea îi tremura, pleoapele-i clipiră, braţul stâng zvâcni, dar ea merse până la capăt:

— Michael Dennin, eşti osândit la moarte: peste trei zile vei fi spânzurat, de către Curtea de judecată.

Aceasta era verdictul. Condamnatul lăsă să-i scape, fără voie, un suspin de uşurare, apoi râse sfidător şi zise:

— Cred că atunci blestematul de pat n-o să-mi mai roadă spinarea şi asta mă consolează.

De îndată ce sentinţa fu pronunţată, se simţiră parcă uşuraţi; aceasta se vedea mai ales la Dennin. Toată răutatea şi sfruntarea lui se topiră şi, comunicativ, vorbi cu temnicerii lui, dând chiar la iveală sclipiri de spirit, ca odinioară. Găsi o plăcere din ce în ce mai mare în ascultarea Bibliei pe care Edith i-o citea. Ea îi citi Noul

Testament şi îl interesă mult fiul risipitor şi tâlharul de pe cruce.

În ajunul zilei hotărâte pentru execuţie, când Edith îi puse întrebarea ei obicinuită: „De ce ai făcut fapta aceea?” Dennin răspunse:

— E simplu. Socoteam să…

Dar ea îi tăie vorba spunându-i să aştepte şi se duse în grabă la patul lui Hans. Nu era rândul lui de gardă şi, trezit din somn, îşi frecă ochii bolborosind. Edith îi zise:

— Du-te şi adu-l încoace pe Negook şi pe încă un indian. Michael vrea să se spovedească; sileşte-i să vie încoa. Ia puşca cu tine şi adu-i cu puşca întinsă de ar fi nevoie.

O jumătate de oră după aceea, Negook şi unchiul lui, Hadikwan, intrară în camera mortuară, cam fără voie, împinşi de Hans înarmat cu puşca.

— Negook, grăi Edith, nu vă vâr în nici o supărare nici pe dumneata, nici pe ceilalţi ai voştri. Tot ce vă cer e, să ascultaţi şi să încercaţi să înţelegeţi.

În felul acesta, Michael Dennin, osânditul la moarte, se spovedi în faţa lumii de crima lui. În timp ce vorbea, Edith scria; indienii ascultau, iar Hans păzea uşa ca martorii nu cumva să fugă.

Dennin povesti că, de cincisprezece ani nu mai fusese pe acasă şi gândul lui de toată clipa era să nu se întoarcă decât cu mult bănet şi să-i asigure maică-si un trai îndestulat pentru zilele ce mai avea de trăit.

— Ei şi cum aş fi scos la capăt aşa ceva cu o mie şase sute de dolari? Mă gândeam cum aşi face să pun mâna pe tot aurul, pe toate cele opt mii. Aşa dar m-aş fi putut întoarce acasă biruitor. Nimic mai lesne, îmi spusei, decât să vă omor pe toţi, să dau veste la Skaguay, că v-au ucis indienii şi apoi s-o şterg în Irlanda. Şi mă pusei să vă omor pe toţi; dar, vorba lui Harkey, mi-am tăiat un porţie prea mare şi m-am înecat când să-l înghit. Iacă toată spovedania mea. Mi-am făcut datoria către diavol şi dacă Dumnezeu mi-o mai

îngădui, mi-oi face, în ceasurile din urmă şi pe aceea către Dumnezeu.

— Negook şi Hadikwan, aţi auzit vorbele omului alb? întrebă Edith pe indieni. Vorbele astea sunt aci pe hârtie şi voi trebuie să faceţi un semn pe hârtia asta, ca albii care vor veni mai târziu aci, să ştie că voi le-aţi auzit.

Cei doi Siwashi puseră câte o cruce în dreptul numelui lor şi traseră cu degetul, primiră câte o citaţie ca să se înfăţişeze a doua zi cu tot tribul lor, spre a fi martori la tot ceea ce urma să se întâmple apoi li se dădu drumul să plece. Dennin fu dezlegat la mâini, vreme cât să semneze documentul. Atunci o tăcere umplu încăperea: Hans era turburat şi Edith nu se simţea bine. Dennin, pe spate, privea ţintă acoperişul, care avea încheieturile astupate cu muşchi.

— Şi acum să-mi fac datoria către Dumnezeu, şopti el.

Întoarse capul spre Edith şi-i zise:

— Citeşte-mi din carte.

Apoi, ca în glumă:

— Poate că asta o să mă facă să-mi uit de pat.

Ziua execuţiei se ivi senină şi rece. Termometrul arăta 25° Fahrenheit sub zero şi un vânt îngheţat vâra frigul în oase. Pentru întâia oară după un şir de săptămâni, Dennin se ridica în picioare.

Muşchii lui stătuseră atâta vreme înţepeniţi şi era atât de dezvăţat să stea drept, încât abia se putea ţine în picioare. El se clătină într-o parte şi într-alta ca un om beat, şovăi şi se prinse cu mâinile legate de Edith, ca să nu cadă. Îi zise, răzând slab:

— Vezi bine, că sunt cam cu chef. Iar după o clipă: oricum, sunt mulţumit că se isprăveşte. Patul ăsta m-ar fi dat cu siguranţă gata. Când Edith îi puse cascheta de blană pe cap şi i-o trase peste urechi, râse iar şi zise:

— La ce te mai osteneşti?

— E frig de îngheaţă pietrele, răspunse ea.

— Ei şi ce o să-i pese junelui Michael Dennin, peste zece minute, dacă o să aibă o ureche-două, degerate?

Ea se învârtoşase în gândul ei pentru ultima încercare, dar cuvintele lui fură o lovitură dată sângelui ei rece. Până atunci totul păruse un joc de fantome, ca un vis; dar adevărul brutal pe care el îl rostise o cutremură şi-i deschise ochii asupra celor ce aveau să se petreacă. Irlandezul băgă de seamă că era prăpădită, îi zise:

— Îmi pare rău că te-am întristat cu prostiile mele. Glumeam. Azi e, dimpotrivă, zi mare pentru Michael Dennin şi e vesel ca un scatiu.

Începu chiar să fluiere voios, dar fluieratul răsună lugubru şi se opri.

— Tare aş vrea să am un popă, zise el îngândurat.

Dar adăugă îndată:

— Eh, prea-i cătană veche Michael Dennin, ca să-i mai ardă de lux când pleacă la bătălie.

Era aşa de slăbit şi de dezvăţat cu umblatul încât de cum deschise uşa, mai că fu răsturnat de vânt. Edith şi Hans mergeau de o parte şi de alta şi-l sprijineau. Tot timpul el spunea la glume şi cerca să-i înveselească. Se opri un moment, pentru ca să aibă răgazul de a le spune că partea lui de aur să fie trimisă mamei sale, în Irlanda.

Urcară greu costişa şi ajunseră la o mică poiană, între copaci. Aici solemni, în cerc, strânşi în jurul unui butoi aşezat cu unul din funduri în zăpadă, stăteau Negook şi Hadikwan şi toţi Siwashii, cu căţel şi purcel, veniţi să vadă legea omului alb. Nu departe, se căsca o groapă, pe care Hans o săpase în pământul dezgheţat cu ajutorul focului.

Dennin aruncă o privire de cunoscător peste toate cele pregătite. Cercetă cu privire groapa, butoiul, grosimea frânghiei şi a crucii de care era prinsă frânghia. Şi zise:

— Nici eu n-aşi fi fost în stare, să le fac mai bine, Hans, dacă le-aşi fi făcut pentru tine.

Râse zgomotos de propria-i glumă, dar fata lui Hans, era aşa de împietrită de groază, că n-ar fi putut s-o mişte nici

trâmbiţa judecăţii de apoi. Mai mult, îşi dăduse seama ce sarcină grozavă e să înlături de pe lumea asta o făptură omenească. În ce o privea pe Edith, ea îşi dăduse seama, dar asta nu-i făcea sarcina mai uşoară. Tare se-ndoia că va avea tăria să ducă treaba până la capăt. Simţea un dor nebun să strige, să cheme ajutor, să se prăvălească în zăpadă, să-şi astupe ochii cu mâinile, să se întoarcă deodată şi s-o ia razna, la întâmplare prin pădure, să fugă ori unde, cât mai departe. Numai printr-o sforţare supremă a sufletului ei, se putea ţine dreaptă, să umble şi să facă ceea ce era de făcut. Şi, în vârtejul ăsta, îi era recunoscător lui Dennin pentru felul cum o ajuta.

— Dă-mi mâna, îi zise el lui Hans şi acesta îl sprijini ca să se urce pe butoi.

El se plecă apoi pentru ca Edith să-i poată petrece frânghia în jurul gâtului şi rămase drept în timp ce Hans ţinea frânghia întinsă peste cracă.

— Michael Dennin, mai ai ceva de spus? întrebă Edith cu glasul limpede, dar tremurător fără voia ei.

Dennin îşi frământă puţin picioarele pe butoi, plecă ochii sfiicios ca un om care-şi ţine prima cuvântare şi tuşi ca să-şi facă glas.

— Sunt fericit că s-a isprăvit, zise el. V-aţi purtat cu mine creştineşte şi vă mulţumesc din toată inima pentru bunătatea voastră.

— Atunci, Dumnezeu să te primească, pentru că te pocăieşti, grăi ea.

— Da, răspunse el cu glas adânc, răspunzând glasului melodios al Edithei. Dumnezeu să mă primească, pentru că m-am pocăit!

— Adio, Michael! exclamă ea cu o voce în care suna disperarea.

Se aruncă cu toată puterea asupra butoiului, dar acesta nu se răsturnă.

— Hans, repede, ajută-mă! strigă ea sugrumată. Simţea că ultima-i rămăşiţă de putere se duce şi butoiul se

împotriveşte. Hans îi sări într-ajutor şi butoiul se răsturnă de sub picioarele lui Michael Dennin.

Ea se întoarse cu spatele, astupându-şi urechile cu degetele. Apoi începu să râdă aspru; râs amar, metalic; şi Hans auzindu-l, se sperie mai mult decât în tot timpul tragediei. Edith Nelson era răpusă. Dar chiar în această criză isterică, era conştientă, mulţumită de a se fi putut ţine bine până ce se îndeplinise totul. Se îndreptă, clătinându-se, în spre Hans.

— Du-mă la cabină, Hans – izbuti ea să îngăime şi lasă-mă să mă odihnesc, să mă odihnesc, să mă tot odihnesc.

Porni prin zăpadă, sprijinită de braţul lui Hans, care o ţinea să nu se năruie şi-i îndruma paşii. Dar indienii rămaseră locului, solemni, privind la urmările legii omului alb, care sileşte pe un om să se bălăbănească de o funie în vânt.

DOUĂ LOVITURI DE CUŢIT

I

Săniile îşi cântau veşnicul lor scârţăit tânguios, hamurile câinilor pârâiau, clopotele conducătorilor bălăbăneau. Oamenii, ca şi animalele, erau obosiţi şi nimeni nu vorbea, fiindcă o pătură groasă de zăpadă proaspăt căzută, făcea drumul şi mai anevoios. Veneau de departe şi câinii, încărcaţi cu ciozvârte de „moose” îngheţate şi întărite ca gheaţa. Păreau că rămân ţintuiţi la suprafaţa moale a solului, cu o îndârjire, ca să zicem aşa, supraomenească. Se lăsă întunerecul, dar nu se putea aşeza o tabără pentru noapte. În mijlocul unei atmosfere cu totul calme, zăpada continua să cadă încetişor, nu în fulgi ci în cristale transparente, cu forme delicate. Era foarte cald, de-abia câteva grade deasupra lui zero şi oamenii nu se îngrijau de nimic. Malemute Kid şi Bettles îşi ridicaseră cozoroacele şepcilor şi primul îşi scoase chiar şi mănuşile.

— Hue! Hue! striga mereu fiecare conducător, când sania lui părăsea deodată poteca şi se arunca peste picioarele câinilor, cu iuţeala unei corăbii repezite de vânt.

În sfârşit zăriră lumina ferestrei cu ţiplă, care le anunţa odihna în coliba ospitalieră, cu sfârâitul unei ţigăi şi în fumegarea oalelor de ceai.

Şaizeci de voci răguşite strigară în cor şi un număr egal de umbre cu bărbi lungi se aruncă asupra câinilor care trăgeau prima sanie. Poarta se deschise larg şi un om îmbrăcat în tunica roşie a ofiţerilor de poliţie îşi făcu drum cu multă greutate prin mijlocul potăilor furioase, lovind în dreapta şi în stânga cu capătul gros al biciului său, împărţind loviturile liniştit şi imparţial.

Apoi oamenii îşi strânseră mâinile şi astfel, Malemute Kid fu întâmpinat cu bun-sosit în propria sa colibă, de un străin.

Prince căruia îi erau îndatoraţi pentru plăcuta primire, pentru ceaiul cald şi pentru tigaia cu mâncare, se ocupa de oaspeţii săi. Erau aproape o duzină, formând o amestecătură de nedescris, o pestriţătură de oameni, aşa cum se văd în serviciul Majestăţi Sale, însărcinaţi cu aplicarea şi paza legilor sau cu transportarea corespondenţei poştale. Erau de rase diferite, dar viaţa ce duceau îi redusese la un acelaşi tip; corpuri slabe şi nervoase, muşchi de fier, feţe arse de soare, suflete curate, care se vădeau printr-un ochi limpede, privire hotărâtă şi sigură. Ei conduceau câinii Majestăţii Sale Regina, băgau frica în inima duşmanilor ei, se hrăneau din slabul tain ce li se dădea pentru munca lor şi erau fericiţi cu acest fel de viaţă. Cunoscuseră lumea, săvârşiseră multe isprăvi şi aveau, fiecare, partea sa de roman, necunoscută celorlalţi. Aici, în această colibă, se simţeau ca la ei acasă.

Doi dintre călători, lungiţi pe patul lui Malemute Kid, cântau aceleaşi cântece, pe care le cântaseră strămoşii lor francezi, în zilele când, veniţi pentru prima oară pe teritoriul Nord-Estului, se căsătoriseră cu femei indiene. Patul lui Bettles era ocupat şi el de trei sau patru curieri voinici, care îşi alunecaseră picioarele sub cuvertură, ascultând povestea unui tovarăş, ce servise pe bordul unui vapor, atunci când Wolseley{1} întreprindea expediţia periculoasă, ce-l dusese la Khartoum. Când povestitorul obosi, un tânăr văcar vorbi de regi, de mari seniori şi de doamne, pe care le văzuse, pe când Buffalo Bill îşi făcea turneul prin capitalele Europei. Într-un colţ, vechi camarazi de campanii, dregeau hamuri şi vorbeau de zilele când insurecţia domnea în voie în Nord-Est, în timpul domniei Regelui Louis Riel. Peste tot se auzeau glume grosolane şi zeflemele şi mai grosolane. Se povesteau aventurile periculoase ale conducătorilor de sănii, ca nişte lucruri de

toate zilele, vrednice de a fi amintite doar datorită părţilor lor comice sau ridicole.

Prince fu monopolizat de aceşti eroi necunoscuţi, care văzuseră cum se face istoria şi care priveau „măreţul” şi „romanticul” ca pe un lucru banal în întâmplările vieţii. El le dărui din preţiosul său tabac cu o risipă nepăsătoare; astfel se rupseră toate zăgazurile vechilor amintiri şi înviau poveşti mişcătoare, uitate de multă vreme.

Când conversaţia încetă şi călătorii, după ce fumaseră ultima pipă, începură să desfacă curelele ce ţineau bine strânse blănile cu care trebuiau să se învelească în timpul somnului. Prince se întoarse către tovarăşul său, pentru ca să capete câteva desluşiri în privinţa unora şi altora din cei din colibă.

— Ei, se cunoaşte ce naţie e tânărul văcar, răspunse Malemute Kid, începând să-şi scoată opincile şi nu e greu să ghiceşti nici că tovarăşul lui este englez. Cât despre ceilalţi, sunt toţi copii de vagabonzi, aparţinând, D-zeu ştie, câtor rase diferite. Ăşti doi de lângă uşă, aparţin adevăratei rase a ţării, băştinaşe sadea. Adolescentul cu eşarfa şi ciorapi de lână – observă pleoapele lui şi forma fălcii sale, lasă să ghiceşti că un scoţian a plâns pe sânul mamei sale, în coliba lui afumată. Iar băiatul acesta drăguţ, care îşi aşază legătura sub cap, este francez cu sânge amestecat. L-ai auzit vorbind, nu mistuie deloc vecinătatea celor doi indieni, fiindcă atunci când indigenii se ridicaseră sub comanda lui Riel, oamenii cu sânge curat s-au ţinut în rezervă şi de atunci ei se dispreţuiesc unii pe alţii.

— Dar omul care şade lângă sobă, cine să fie? Are o înfăţişare tristă şi aş pune rămăşag că nu ştie englezeşte: n-a deschis gura toată seara.

— Te-nşeli, cunoaşte destul de bine limba engleză. Ai urmărit privirea lui, când ascultă? Eu da! Nu-i nici o legătură de înrudire sau de sentimente între el şi ceilalţi. Când vorbeau aceia în dialectul lor, era uşor de văzut că nu

înţelegea nimic aşa că mă întreb ce poate fi. Să încercăm a descoperi!

— Pune câteva lemne în sobă, spuse Malemute Kid cu un ton de comandă şi cu o voce ridicată, privind omul în chestiune drept în fâţă.

Acesta execută imediat ordinul.

— A fost obişnuit undeva cu disciplina, spuse Prince cu glas încet.

Malemute Kid aprobă cu capul, în timp ce se descălţa, apoi îşi făcu drum spre sobă, printre oamenii întinşi pe pământ. Acolo, îşi atârnă încălţămintea. În mijlocul opincilor celorlalţi călători.

— Când crezi că ajungi la Dawson? întrebă el pe necunoscut, pentru a-l face să vorbească.

Acesta îl privi un moment, înainte de a răspunde:

— Se zice că ar fi 75 mile; e adevărat? Am să fac probabil două zile.

Era un foarte uşor accent străin în aceste vorbe, dar se vedea că nu căutase cuvintele.

— Ai mai fost prin acest ţinut?

— Nu!

— Vii din Nord-Est?

— Da!

— Eşti născut acolo?

— Nu!

— Dar unde dracu te-ai născut că nu eşti din rasa nici unui călător de aici? De unde vii? Am mai văzut figuri ca a d-tale dar mi-e cu neputinţă să-mi amintesc unde.

— Eu vă cunosc, răspunse străinul, pentru ca să abată cursul întrebărilor lui Malemute Kid.

— Zău? Unde m-ai văzut?

— De văzut nu v-am văzut niciodată, dar cunosc de mult pe prietenul dv., preotul din Pastilik. El m-a întrebat dacă v-am văzut. Mi-a dăruit şi provizii. Că eu nu mă opresc niciodată mult timp. V-a vorbit vreodată de mine?

— D-ta ai fost acela care ai schimbat nişte blăni superbe de lutru, pentru nişte câini de înhămat?

Omul făcu un semn afirmativ cu capul, îşi goli pipa şi se înfofoli mai bine în învelitorile lui, arătând astfel că nu mai doreşte să lungească vorba.

Malemute Kid suflă lampa şi se vârî sub pături alături de Prince.

— Ei, cine-i? întrebă acesta.

— N-am putut alege mai nimic. A ocolit îndemânatec toate întrebările mele; pe urmă a amuţit deodată. Cu toate acestea, individul îmi aţâţă curiozitatea. Am mai auzit de el; acum opt ani, nu se vorbea prin partea locului decât de isprăvile lui. Trebuie să fie ceva tainic în toate astea. Venea în toiul iernii, din Nord, de la o depărtare de mai multe mii de mile, umblând de-a lungul mării de Behring şi călătorind repede, ca urmărit de diavol. Nimeni n-a ştiut niciodată de unde venise; dar desigur că străbătuse distanţe grozave, pentru că era cu desăvârşire istovit, când ceru provizii misionarilor suedezi. În golful Goldwin şi se informă de drumul ce trebuia urmat, pentru a ajunge în Sud. Ni s-au spus toate acestea mult mai târziu.

În urmă, părăsi coasta şi se îndreptă spre canalul Norton; a trebuit să înfrunte viscole îngrozitoare; ieşi însă teafăr, de acolo unde mulţi alţii ar fi pierit. Se opri la Pastilik, ocolind Saint-Michel. Pierduse tot afară de doi câini şi era aproape mort de foame. Părea aşa de zorit, încât moş Roubeau îi dădu imediat provizii, dar nu putu să-i dea nici un câine, fiindcă aştepta sosirea mea, care îi permitea să facă o mică călătorie. Dar acest Ulysse avea destulă experienţă, ca să nu plece fără câini; rătăci prin împrejurimi mai multe zile, vădind o mare nelinişte. Avea pe sania lui un pachet de piei de lutru, minunat lucrate, de lutru de mare, care preţuiesc, ştii, greutatea lor în aur. Trăia pe atunci în Pastilik un negustor rus, un fel de Schylock, care avea câini de prisos. Nu trecu mult timp şi necunoscutul luă drumul spre Sud, în sania trasă de nişte câini straşnici. În paranteză, Schylock

rămăsese stăpân pe pieile de lutru. Eu le-am văzut: erau splendide. Preţuindu-le, m-am putut încredinţa că fiecare câine îi adusese câte 10.000 de franci. Să nu crezi cumva că domnul necunoscut nu cunoştea valoarea pieilor de lutru! Era un fel de indian şi puţinele vorbe pe care le spunea, îl trădau că trăise printre albi. După topirea zăpezilor, ni s-a spus că plecase la Nuniwak, pentru a lua provizii. Pe urmă a dispărut cu totul şi e prima oară după 8 ani, când dă semne de viaţă. De unde venea. Şi unde se ducea? În ce scop venise de la aşa mari depărtări? Nimeni nu ştia. E indian, nu încape îndoială, dar e disciplinat, ştie să asculte, lucru extraordinar la un om de rasa lui. Altă taină a Nordului, problemă de dezlegat pentru tine, Prince.

— Mulţumesc, am destule altele pe cap pentru moment, răspunse acesta.

Malemute Kid adormi îndată, după cum dovedea respiraţia lui zgomotoasă.

Cât despre tânărul inginer de mine, rămase mult timp pierdut în gândurile sale, cu ochii deschişi, fixaţi drept înainte. Şi când adormi, în sfârşit, creierul începu să lucreze: rătăcea prin singurătăţi înzăpezite, lupta cu câinii pe drumuri albe, nesfârşite şi vedea oameni trăind şi trudind şi murind, bieţii oameni.

*

* *

A doua zi dimineaţa, cu mult înainte de a se face ziuă, conducătorii de sănii şi ofiţerii de poliţie porniră spre Dawson. Dar autorităţile care veghează pentru interesele Majestăţii Sale şi orânduiesc soarta celor mărunţi, lăsară puţină odihnă curierilor, căci opt zile mai târziu, ei apărură din nou la Stuart River cu un mare număr de scrisori pentru Lacul Sărat. Câinii, ce-i drept, fuseseră înlocuiţi cu alţii, dar vezi că erau… câini. Oamenii erau aceeaşi şi trăgeau nădejde să găsească barem un adăpost gata aranjat unde să se poată odihni.

Klondyke fiind un oraş nou al Nortland-ului, i-ar fi tras inima să vadă şi ei puţin acest „oraş al aurului”, unde pulberea de aur era tot atât de multă ca şi apa şi să se distreze în anumite localuri unde muzica şi dansul îi îmbia cu plăceri nesfârşite. Totuşi ci statură să-şi usuce încălţămintea şi să-şi fumeze pipele cu aceiaşi voioşie, ca şi cu prilejul celorlalte vizite ale lor de mai-nainte. Unul sau doi, mai îndrăzneţi, discutară, ce-i drept, de n-ar fi cu putinţă să dezerteze străbătând regiunea neexploatată a munţilor stâncoşi, în direcţia estului, pentru a ajunge, prin valea Mackenzie, la vechile lor exploatări, în ţinutul Chippewpan. Doi sau trei călători hotărâră chiar, să se întoarcă acasă pe această cale, la expirarea termenului lor de serviciu şi începură să-şi şi facă planurile drumului, cu aceiaşi plăcere cu care un orăşean ar face planul unei excursii pentru o Duminică la ţară.

Omul cu pieile de lutru părea foarte agitat, cu toate că nu se amestecase de loc în discuţie. După câtva timp, el trase deoparte pe Malemute Kid căruia îi vorbi timp de câteva minute, încet. Prince privea curios din colţul său şi curiozitatea lui se mări, când îi văzu punându-şi căciulile şi mănuşile şi ieşind afară. Când se întoarseră, Malemute Kid puse cântarul său pe masă şi cântări cam şaizeci de uncii de pulbere de aur, pe care le vărsă în sacul necunoscutului.

Şeful conducător de sănii se alătură şi el sfatului şi se luară unele hotărâri, cu aprobarea lui.

A doua zi dimineaţa, întreaga ceată porni în susul fluviului, dar omul cu pieile de lutru rămase, se aprovizionă cu câteva livre de hrană şi îşi întoarse paşii spre Dawson.

— Tot n-am putut să lămuresc lucrurile, spuse Malemute Kid, când îl întrebă Prince. Bietul indian dorea să părăsească serviciul, pentru un motiv oarecare. — desigur unul foarte puternic pentru el, cu toate că n-a vrut să-l facă cunoscut. Vezi, e ca la armată, s-a angajat omul pentru doi ani şi singurul mijloc de a-şi recâştiga libertatea, era răscumpărarea. Nu vroia să dezerteze şi ţinea mult să nu

părăsească ţinutul. Luase această hotărâre, îmi spuse, încă sosind la Dawson; dar nimeni nu-l cunoştea, n-avea nici o leţcaie şi eu eram singurul om care i-a spus vreodată câteva cuvinte. Aşa că s-a adresat viceguvernatorului şi a aranjat lucrurile, în cazul când ar obţine de la mine banii trebuitori răscumpărării. Mi-a spus că mi-i va plăti într-un an şi, dacă aş vrea. Mi-ar descoperi locul unei mine de aur. El singur n-a fost niciodată acolo, dar ştie unde se găseşte. Când am ieşit adineauri afară, era gata să plângă. S-a rugat, a implorat, s-a aruncat la picioarele mele în zăpadă, până când l-am ridicat de acolo. Vorbea fără să se oprească ca un om ieşit din minţi, jurându-mi că muncea de mulţi ani pentru un scop. Unul şi acelaşi şi că nu putea renunţa azi la o speranţă, atât de mult timp hrănită. L-am întrebat despre ce era vorba, dar n-a vrut să-mi spună. Aveau tot dreptul, zicea el, să-l silească să rămână, ca să-şi vază mai departe de serviciul lui de curier; iar când se va întoarce apoi la Dawson, peste doi ani, va fi prea târziu! N-am văzut în viaţa mea un om aşa de disperat. Când i-am spus că am să-i împrumut banii de care avea nevoie, se aruncă din nou la picioarele mele, în zăpadă.

Am vrut să fac cu el o învoială: să-mi plătească în merinde. Crezi c-a primit? Pentru nimic în lume n-a vrut! S-a jurat că-mi va da tot ce va găsi, mă va face bogat cum n-am fost niciodată, nici chiar în vis şi multe alte a mai îndrugat, tot în felul acesta. Un om care îşi riscă viaţa pentru o cantitate oarecare de merinde, îi vine de obicei şi mai greu să dea o parte din averea câştigată. Aici se ascunde ceva, Prince. O să auzim vorbindu-se de el, dacă rămâne în ţară.

— Şi dacă s-ar face nevăzut pentru totdeauna?

— Voi fi foarte trist, mai ales din pricina celor şaizeci uncii de aur.

*

* *

Odată cu nopţile lungi, revenise şi frigul şi soarele reîncepea vechiul său joc de-a v-aţi ascunselea, de-a lungul liniei înzăpezite de la orizontul Sudului, pe unde nu se mai auzise vreodată vorbindu-se despre debitorul lui Malemute Kid.

Într-o dimineaţă rece din primele zile ale lunii Ianuarie, o sanie greu încărcată, sosi la coliba aşezată deasupra Stuart-River-ului. Sania era condusă de omul cu pieile de lutru; îl însoţea un om de o înfăţişare puţin obişnuită şi soţia acestuia. În ţinuturile aventurii şi riscului, nu se vorbea niciodată de noroc, de curaj, de pulbere de aur, fără să se pronunţe şi numele acestui om, numele lui Axel Gunderson. Acesta era eroul tuturor poveştilor în care era vorba de putere, de îndrăzneală sau de curaj, poveşti care circulau din lagăr în lagăr. Iar când discuţia începea totuşi să lâncezească din nou, era de ajuns să se reamintească numele soţiei sale, care împărţea cu el şi grijile şi bucuriile, pentru ca să se însufleţească.

Modelându-l pe Axel Gunderson, zeii îşi amintiseră de vechia lor dibăcie şi îl făcură în felul primilor oameni născuţi, atunci când pământul era încă tânăr; înalt de şapte picioare, se uita de sus la toată lumea. În pitorescul său costum, părea un rege din Eldorado. Pieptul, gâtul, membrele, erau ca ale unui uriaş. Pentru a susţine greutatea sa (aproape 300 livre de carne şi muşchi), îi trebuia încălţăminte mai mare cu aproape o şchioapă decât a celorlalţi oameni. Era straşnic zidit. Sprâncenele groase, falca masivă, ochii de un albastru foarte pal, vădeau un curaj cum rar se vede. Totul, pe faţa şi pe corpul lui, arăta că e vorba de o fiinţă a cărui unică lege este forţa. Părul lung şi des, de un galben ca al grâului copt, fâlfâia ca raze de lumină în noapte şi cădea în bucle groase pe haina sa de piele de urs.

Văzându-l călcând pe poteca îngustă, cu pasul măsurat, la câţiva metri înaintea câinilor, te gândeai fără să vrei la vechii regi ai mării; şi când bătu cu capătul gros al biciului

său în uşa colibei lui Malemute Kid, ai fi zis că e un pirat din mările Nordului, cerând poruncitor deschiderea porţilor unui castel.

Prince cu braţele goale, care aminteau cele ale unei femei, arunca din timp în timp câte o privire asupra noilor sosiţi, fiinţe atât de diferite, încât era greu să găseşti mai mult decât odată în cursul unei vieţi, trei inşi ca ei reuniţi sub acelaşi acoperământ. Necunoscutul, pe care Malemute Kid, îl poreclise Ulysse, fireşte îi aţâţa mereu curiozitatea; dar Axel Gunderson şi nevastă-sa îl interesau mai mult decât orice.

Ea se resimţea de pe urma drumului făcut în acea zi, căci de pe vremea când soţul ei scosese bogăţiile îngropate sub pământul îngheţat, ea se cam moleşise în colibe confortabile şi simţea acum o mare oboseală. Şedea odihnindu-se pe pieptul larg al bărbatului, după cum floarea delicată se lipeşte de zidul ce o protejează şi răspundea alene cuvintelor amabile ale lui Malemute Kid, în timp ce îndreptată din timp în timp către Prince, făcea să curgă sângele mai repede în vinele acestuia.

Prince era un bărbat puternic şi zdravăn şi nu văzuse de mult timp nici o femeie. Aceasta de-aci era mai vârstnică decât el, era o indiană voinică, dar se înfăţişa cu totul altfel decât femeile din rasa ei: călătorise – se putea judeca din discuţie – şi nu numai că ştia lucrurile pe care le cunoscuseră şi femeile albe ci încă multe altele, de care aceste femei habar n-au. Se pricepea să prepare o masă din peşte uscat la soare sau să facă un pat în zăpadă şi îşi necăjea auditorii, descriindu-le ospeţe, fel de fel de bucate rare, care îi făceau să le lase gura apă şi de multe ori se aprindeau la vorbă la amintirea unor feluri delicioase de care ei aproape uitaseră. Cunoştea apucăturile moose-ului, ale ursului, ale vulpii albastre şi a amfibiilor sălbatece din mările Nordului şi trecea drept o măiastră în cunoaşterea pădurilor şi cursurilor de apă; urma lăsată pe cea mai

subţire pătură de zăpadă îngheţată de un om, de o pasăre sau de o jivină, n-avea nici o taină pentru ea.

Cu toate astea, Prince observă un clipit mucalit din ochi când o prinse citind regulile taberelor, reguli făcute de Bettles Nesătulul, atunci când avea sângele tânăr şi cald şi care erau remarcabile prin eleganta simplicitate şi humorul lor. Prince avea obiceiul să întoarcă inscripţia spre perete, înainte de sosirea unor oameni; dar cine ar fi putut bănui că această femeie indiană…? Puţin importă, era prea târziu acum.

Aşa era femeia lui Axel Gunderson, femeie al cărei renume trecuse din gură-n gură, străbătând Northland-ul, dimpreună cu al bărbatului ei. La masă, Malemute Kid îi vorbi cu vervă, ca un vechi prieten şi Prince, ieşind din timiditatea sa, se alătură lui; ea le ţinu piept în această luptă inegală, în timp ce bărbatul ei, de o inteligenţă mai puţin vie, se mulţumea să-i aplaude. Era foarte mândru de ea, fiecare mişcare şi privire a lui, dovedea ce mare loc ţinea ea în viaţa lui.

Cât despre omul cu pieile de lutru, acesta mânca în tăcere, uitat de ceilalţi în timpul voiosului lor schimb de cuvinte şi cu mult înainte ca aceştia să fi isprăvit. El părăsi masa şi se duse să înhame câinii. În curând – prea curând pentru cei ce rămâneau, tovarăşii de călătorie ai necunoscutului, îşi puseră mănuşile, luară în spinare parkas-urile şi îl urmară.

Nu căzuse zăpadă de mai multe zile şi săniile lunecară pe drumul aspru al Jukon-ului mai uşor decât pe gheaţa netedă. „Ulysse” conducea prima; cu a doua venea Prince şi soţia lui Axel Gunderson, în timp ce Malemute Kid şi uriaşul cu păr de aur mânau a treia. Prince şi Kid ţineau să-şi petreacă o bucată de drum musafirii.

— Dăm o adevărată lovitură, îţi spun, Kid, zise Prince şi cred că totul o să meargă strună. E drept că dânsul n-a fost niciodată pe acolo, dar povesteşte o istorie foarte convingătoare şi mi-a arătat şi harta, am auzit şi eu

vorbindu-se de locul acela, sunt câţiva ani de-atunci, e prin ţara Kootenay. Aş fi bucuros, crede-mă, să te văd alături de noi în această expediţie; dar e un om ciudat şi a jurat că lasă baltă afacerea, dacă mai alătur suflet de om de noi. Fii pe pace, lasă, n-o să pierzi nimic aşteptând, Kid. La întoarcerea mea ai să capeţi de la mine un dar împărătesc şi ai să-ţi plasezi banii, ascultă-mă, împreună cu ai mei în afacerea noastră şi am să-ţi cedez în afară de aceasta jumătate din terenurile viitorului oraş ce o să se întemeieze acolo.

— Nu, nu, strigă el, când celălalt încerca să-l întrerupă, mă vâr până-n gât în afacerea asta; ei, dar vezi, pentru ca să meargă, tot o să trebuiască două capete. Dacă toate au să meargă bine, are să fie un al doilea Cripple Creek, prietene, auzi? Un al doilea Cripple Creek! E cuarţ, ştii, nu piatră şi dacă lucrăm frumos şi punem toate în valoare, o să curgă milioane, milioane peste milioane, omule! Am mai auzit eu vorbindu-se de acest loc şi desigur că şi tu ai auzit, nu-ncape nici o îndoială. Vom zidi un oraş – vor fi acolo mii de lucrători – drumuri bune, linii de vapoare – un comerţ întins ce mai vorbă – drum de fier – poate şi ferestre mecanice – uzine pentru lumină electrică – Banca noastră – compania noastră comercială – sindicatul nostru… Ei, ce spui omule? Numai, nu crâcni o vorbă la nimeni, m-auzi? Numai până mă întorc! N-o să-ţi pară rău.

Săniile se opriră la o haltă unde drumul trecea peste îmbucătura râului. O mare imensă şi continuă de gheaţă se întindea spre est. Desfăcu frânghiile ce legau patinele de sănii şi fiecare îşi puse patinele. Axel Gunderson strânse mâinile gazdelor sale şi porni primul, înfundând una lângă alta nesfârşitele sale ghete. Late cam vreo jumătate de yard în zăpadă, bătătorind-o pentru a face astfel drumul mai uşor câinilor. Soţia lui se aşează îndărătul celei de a treia sănii şi dovedi o lungă experienţă în arta de a se servi de o unealtă foarte puţin comodă la mers. Vesele urări de călătorie spărgeau tăcerea; câinii gemeau, iar omul cu piele

de lutru vorbea din bici unui câine neascultător. O oră mai târziu, convoiul se asemăna cu un vierme negru, târându-se pe o foaie de hârtie albă.

II

— Într-o seară, după mai multe săptămâni, Malemute Kid şi Prince erau cufundaţi în rezolvarea unor probleme de şah găsite pe o pagină ruptă dintr-o revistă veche. Kid se întorcea de la proprietăţile sale din Bonanza şi se mai odihnea, înainte de a se porni la o lungă vânătoare de „moose”. Prince care petrecuse toată iarna tot pe cursurile îngheţate de apă şi pe drumurile săniilor, oftase şi el după un pic de viaţă tihnită în colibă.

— Haide înaintează cu calul negru şi atacă regele. Nu, nu merge! Să vedem mişcarea următoare…

— De ce înaintezi două pătrate cu pionul? Sari şi ia-l în trecere şi scoate-l din drum pe nebun…

— Ia seama! Te deschizi; şi…

— Nu, Regele este apărat. Înaintează numai, vei vedea că aşa va merge.

Partida era atât de interesantă, că trebui să răsune de două ori o bătaie în uşă, pentru ca Malemute Kid să se dezmeticească să spună: „Intră”. Uşa se deschise. Ceva şovăitor înaintă. Prince îngrozit se ridică dintr-o săritură. Spaima ce i se citea pe faţă, făcu pe Malemute Kid să se în toacă şi el de asemenea tresări, cu toate că văzuse destul de multe lucruri înspăimântătoare. Această fiinţă ce nu-i puteai găsi nume, înaintă spre ei şi Prince se trase îndărăt instinctiv, până la peretele pe care îi era agăţată puşca.

— Doamne Sfinte, ce-o mai fi şi asta, murmură el la urechea lui Malemute Kid.

— Habar n-am. S-ar putea spune că o fiinţă pe jumătate îngheţată şi lipsita de mult timp de hrană, răspunse Kid, strecurându-se în partea opusă. Ia seama, ar putea să fie turbat, spuse el ca un fel de avertisment, după ce închise pe furiş uşa.

Fiinţa fără nume înaintă spre masă. Flacăra strălucitoare a lămpii hrănită de grăsimea topită, îi atrase privirea. Lucrul părea să-l amuze şi un strigăt ieşi din gâtlejul lui. Apoi, deodată, se aplecă îndărăt, căc*i* era un om, lipi mâinile de pantalonul lui de piele şi începu să cânte, ca şi marinarii care se leagănă în jurul macaralei, când marea le murmură la ureche.

Amintiri aiurite din cântece de bord, crâmpeie cu cuvinte caraghioase, bâiguite, bolborosite sinistru, cu o străduinţă care-ţi zburlea părul…

El se opri deodată, înaintă şovăind, cu un urlet de lup, către etajera pe care se găsea carnea şi, înainte de a-l fi putut împiedica, apucă o bucată mare de slănină crudă, pe care o sfâşie cu dinţii. Se încinse mai întâi o luptă sălbatecă între el şi Malemute Kid, dar puterea lui de nebun furios îl părăsi tot atât de repede cum îi venise şi zdreanţa de om lăsă prada din mâini. Prince şi Malemute Kid ridicară pe nenorocit pe un scăunel. O mică porţie de whisky îi dădu puţină putere şi putu să cufunde o linguriţă în cutia cu zahăr, pe care i-o puse dinainte Malemute Kid.

Când isprăvi de ronţăit zahărul, Prince îi dădu, nu fără să tremure, im vas plin cu supă uşoară. O bucurie mohorâtă se citea în ochii bietei făpturi, bucurie care se mărea şi se micşora cu fiecare înghiţitură. Nu era pic de carne pe această faţă, care, sfrijită şi găurită cum era, avea prea puţin aspectul unui chip omenesc, îngheţ după îngheţ îl muşcase aproape peste tot; şi fiecare muşcătură nouă de ger deschisese câte o nouă rană, pe cea pe jumătate vindecată.

Faţa aspră şi uscată era de un vânăt sângeriu şi crestată de crăpături din oare apărea carnea vie; hainele de piele,

murdare şi în zdrenţe, blana aproape arsă într-un loc, arăta partea cu care se culcase spre foc. Malemute Kid arăta îngrozit cu degetul un loc unde pielea tăbăcită de soare fusese sfâşiată fâşii, fâşii cu unghiile, ruptă în mici bucăţele, cruntă iscălitură a ghearelor foamei.

— Cine eşti? întrebă el cu o voce ciudat de ascuţită.

Omul părea să nu dea nici o atenţie.

— De unde vii?

— Vas ame-me-me-rican – pe râu, spuse o voce behăitoare.

— Nu mă îndoiesc că, nenorocitul a coborât fluviu, reluă Kid, scuturându-l, pentru a căpăta un răspuns ceva mai limpede.

Omul se dădu înapoi speriat, ducând mâna la o parte atinsă, sub stăpânirea durerii. Se sprijini anevoie pe picioare, rezemat pe jumătate pe masă.

— Ea şi-a bătut joc de mine… aşa… cu ura în ochi… şi… ea, n-a… vrut… să vină.

Vocea lui se stinse şi căzu înainte, dar Malemute Kid îl opri cu o mână zdravănă şi îi strigă:

— Cine… Cine n-a vrut să vină?

— Ea, Un-ga. Ea râdea şi m-a lovit – aşa… aşa… Şi apoi…

— Ei?

— Şi apoi…

— Ei, apoi, ce?

— Şi apoi, el zăcea întins pe zăpadă, nemişcat de mult timp. El mai… este… încă… sub zăpadă.

— Cine e în zăpadă?

Cei doi oameni se priviră în neputinţa lor de a înţelege.

— Ea, Unga. Mi-a aruncat o privire plină de ură şi apoi…

— Ei, apoi ce?

— Apoi ea a luat cuţitul, aşa, odată… de două ori – ea era slabă. Am călătorit foarte încet. Şi acolo – e aur mult, aur mult de tot – în locul acela.

— Unde este Unga? întrebă Malemute Kid, scuturând deodată pe om. Cine ştie? Poate că ea moare la o milă de

aici. Şi repetă din nou: Unde este Unga? Unde este Unga?

— Ea e în zăpadă!

— Hai, spune, spune! şi Kid îi strânse mai tare încheietura mâinii.

— Eu... şi eu... eram... în ză... papă... dar... aveam... o datorie... a... veam.

Monosilabele pe care le scotea cu o voce slabă, încetară. Scotoci şi scoase o pungă de piele de cerb:

— O... da... to... rie... de plătit... şai... zeci... uncii... de aur... din... mină... Capul istovit îi căzu pe masă şi Malemute Kid nu-l putu ridica.

— E Ulysse! spuse el, aruncând pe masă sacul cu praf de aur. Tare mi-e teamă că s-a sfârşit cu Axel Gunderson şi cu soţia lui. Vino să cărăm pe nenorocitul acesta în pat. Între pături. E indian, are şapte suflete şi simt sigur că-şi va reveni. Şi apoi va avea să ne povestească o istorie...

Scoţându-i vestmintele, ei zăriră două răni de cuţit proaspete, cu marginile închegate.

III

— Am să povestesc, cum m-o tăia capul, lucrurile petrecute şi cred că mă veţi înţelege. Am să încep întâi cu mine, pe urmă oi vorbi de farmec şi în sfârşit şi de bărbatul ei.

Omul cu pieile de lutru se apropie de sobă, ca acei care au fost mult timp lipsiţi de foc şi se tem să nu le scape acest dar al lui Prometeu. Malemute Kid potrivi mucul lămpii şi o aşează aşa, ca lumina să cadă din plin pe faţa povestitorului.

— Sunt Naus, şef de trib şi fiu de şef, născut în vremea dintre apusul şi răsăritul soarelui în omiak-ul tatălui meu, în largul mărilor întunecate. Toată noaptea munciseră oamenii cu vâslele; femeile goleau într-una omiak-ul de apa cu care-l

năpădeau valurile ce ameninţau să ne înghită; toţi luptau contra furtunii. Spuma sărată acoperi sânul mamei mele, care muri înainte de a se face ziuă; dar eu şi ţipam în mijlociţi furtunii şi-am trăit. De loc sunt din Akatan.

— De unde? întrebă Malemute Kid.

— Akatan, una din insulele Aleutine, Akatan, dincolo le Chignik, de Kardalek şi de Unimak. Cum spusei, noi trăim în Akatan, aşezată în mijlocul mării, la un capăt al lumii. Pescuiam din mările sărate, peşti, lutri şi foci. Casele noastre erau toate aproape una de alta pe fâşia îngustă de pământ stâncos, care se întinde între marginea pădurii şi plaja aurită unde stau priponite caicele noastre. Nu eram prea mulţi la număr. La răsărit mai erau şi alte pământuri – insule la fel cu Akatan; şi toţi socoteam că lumea toată e alcătuită tot din insule.

— Eu nu semănăm cu poporul meu. Pe nisipul plajei se mai găseau scândurile scorojite de apă şi scheletul unei corăbii, care fusese construită de poporul meu; şi-mi amintesc şi de un pin drept; frumos şi mare, crescut în vârful insulei bătută de trei părţi de valurile mării. Era cu neputinţă ca pinul acesta să fi crescut neasemănat de nimeni. Se povestea că doi oameni veniţi de-aiurea se aciuaseră în acest loc şi aşteptară în timpul zilelor lungi până în epoca nopţii veşnice. Aceşti oameni ajunseră la coastă în corabia ale cărei rămăşiţe mai acoperă şi azi plaja. Erau albi ca şi voi şi slabi cum slăbesc copiii, când focile au dispărut şi vânătorii se întorc cu mâna goală acasă. Ştiam aceasta de la bătrâni, bărbaţi şi femei, care le ştiau de la părinţii lor. Aceşti albi, străini obiceiurilor noastre, nu ne priviră, dintru început cu ochi buni; întrebuinţând uleiul şi peştele, deveniră puternici şi cruzi. Şi fiecare îşi construi o casă; aleseră cele mai frumoase femei de ale noastre şi, cu timpul, avură, copii. În acest fel se născu tribul bunicului meu.

După cum v-am spus, mă deosebeam de acest popor, pentru că aveam în vine sângele viguros şi străin al acelui

alb, venit de peste mare. Se povesteşte că noi aveam alte legi, înaintea sosirii acestor oameni; dar ei erau certăreţi şi sălbateci şi se bătură cu ai noştri până ce nu mai rămase nici unul mai îndrăzneţ care să le stea împotrivă. Atunci ei deveniră şefii noştri, înlăturară vechile noastre legi şi ne impuseră altele noi, după care omul este fiul tatălui, iar fraţii şi surorile lui, să se căpătuiască, prin puterea lor. Făcură încă multe alte legi, ne arătară un nou fel de a prinde peştele, de a vâna urşii de mare, nu numai pe cei din pădure şi ne învăţară să strângem provizii pentru timpul foametei; lucrurile astea erau bune.

Dar de când deveniră şefi nimeni nu mai îndrăzni să-i înfrunte, se bătură ei între ei, aceşti doi străini albi şi acela a cărui sânge curge în vinele mele, străpunse corpul potrivnicului său, cu lancea de ucis foci. Copiii continuară cearta părinţilor lor şi nepoţii de asemenea.

O neînfrânată ură. Se ridică între ei şi multe fapte crunte şi urâte se săvârşiră din amândouă părţile, până la mine, încât nu mai rămânea decât un singur copil în cele două familii, pentru a transmite sângele strămoşilor săi. Eu eram singur din tabăra mea, din cealaltă, nu era decât o singură fată. Unga, care trăia cu mama sa.

Într-o bună zi, părinţii noştri nu se mai întoarseră de la pescuit… Mai târziu, în timpul mareelor, fluxul aduse pe plaje corpurile lor, strâns lipite unul de altul.

Oamenii se întrebară ce va ieşi din ura celor două familii şi bătrânii clătinară capul, spunând că lupta va începe iar, atunci când Unga va avea copii şi voi avea şi eu. Mi se tot băga în cap aceasta de mic, copil şi ajunsei să socotesc şi să văd pe Unga ca pe viitoarea mamă a copiilor ce se vor bate cu copiii mei. Mă gândeam mereu la acest lucru şi când mă făcui mai mare, întrebai pe servitorii familiei mele, de ce va fi aşa. Ei îmi răspunseră:

— Noi, de, nu ştim nimic, dar aşa spuneau, părinţii noştri. Eu mă miram că copiii ce urmau să se nască, vor trebui să lupte pentru lucruri trecute; dar mi se repeta că va trebui

să fie aşa şi eu nu eram doar decât un flăcăiandru. Rudele mele îmi spuneau să mă grăbesc a avea copii înaintea Ungăi. Nimic mai uşor; eram şeful, mă bucuram de mare vază datorită faptelor trecute şi datorită legilor strămoşilor şi mai ales datorită marii mele bogăţii. Oricare fată ar fi fost mândră să se unească cu mine; dar mi găseam nici una pe gustul meu şi părinţii fetelor tinere mă grăbeau, spunându-mi că se făceau numeroase şi splendide propuneri mamei Ungăi, pentru fiica-sa şi că dacă Unga va avea copii înaintea mea, ai mei vor fi cu siguranţă victimele lor.

Şi căutam mereu!… Într-o seară, mă întorceam cu bărcile de la pescuit. Razele soarelui ce tocmai apunea, mă băteau în ochi, vântul de mare sufla şi kaicurile zburau deasupra mării înspumate. Deodată, un kaic, trecu aproape de mine şi ea, cu părul negru în vânt, cu obrajii umezi de spuma valurilor, mă privi. Cum spusei, soarele mă orbea şi eu eram un flăcăiandru. Simţii chemarea sângelui înrudit. Întorcându-mă şi ea se întoarse, între două lovituri de vâslă şi îmi aruncă o privire, cum numai Unga putea să arunce. Simţii din nou chemarea sângelui. Oamenii începură să strige din toate puterile, văzându-ne lunecând aproape de leneşele omialc-uri şi lăsându-le cu mult în urmă. Ea mânuia foarte bine vâsla, iar eu aveam inima grea la o pânză umflată de vânt, aşa că pierdui cursa.

Vântul se întărea, marea era tot albă de spumă şi, sărind în felul focilor când sunt împinse de vânt, străbăturăm ca fulgerul calea aurită de razele soarelui ce apunea.

Naus părăsise aproape scăunaşul şi, îndesat, în atitudinea omului care vâsleşte cu putere, părea că reia cursa. Undeva, de cealaltă parte a sobei, vedea pe Unga, cu părul în vânt, fugind în barca ei repede. Auzea zgomotul vântului şi spuma sărată ajungea la nările lui.

— Ea ajunse prima la ţărm şi străbătu râzând plaja de nisip, până la casa maicii sale. O idee năstruşnică îmi trecu prin gând, idee demnă de acel care domnea peste tot poporul Akatanului. Când răsări luna, mă dusei spre casa

Ungăi şi privii bogăţiile lui Yash-Noosh, îngrămădite aproape de uşă, bogăţiile acelui vestit vânător Yash Noosh, care voia să fie tatăl copiilor Ungăi. Alţi tineri îngrămădiseră de asemenea bogăţiile lor în acelaşi loc, dar le ridicaseră rând pe rând: grămada fiecăruia era mai înaltă decât aceea a înaintaşului său.

Începui să râd la lună şi la stele şi mă întoarse acasă, unde-mi erau îngrămădite toate bogăţiile. Făcui multe drumuri, până când grămada mea fu mai înaltă de cât cea a lui Yash-Noosh. Era acolo peşte uscat La soare şi afumat, 40 de piei de vaci de mare, douăzeci de blăni de focă, cu gurile închise şi pline cu ulei, zece piei de urşi ucişi chiar de mâna mea. Mai erau acolo mărgele de sticlă, pături, postav stacojiu, lucruri căpătate de mine prin schimb de la popoarele din răsărit, care şi ele la rândul lor le obţinuseră, făcând comerţ cu oamenii care trăiau mai spre răsărit Privii grămada lui Yash-Noosh şi izbucnii în râs, căci eram primul în Akatan: bogăţiile mele întreceau pe ale tuturor tinerilor din trib şi strămoşii mei săvârşiseră fapte mari, făcuseră legile noastre şi lăsaseră un nume pentru totdeauna vestit în amintirea poporului meu.

Îndată ce se lumină de ziuă, coborâi spre plaja, pentru a arunca o privire, pe furiş, spre casa Ungăi. Grămada mea rămăsese neatinsă. Femeile zâmbeau şi şopteau între ele. Eram surprins căci nimeni nu oferise un preţ aşa de ridicat. În noaptea următoare, adăogai la grămadă un kaik de piele bine tăbăcită, care nu fusese încă întrebuinţat pe mare. Dimineaţa, grămada era în acelaşi loc; asta putea să-mi aducă bătaia de joc a celorlalţi oameni. Mama Ungăi era şireată; devenii furios la gândul ruşinii ce va cădea asupră-mi, în ochii poporului meu. Şi aşa, în a treia noapte mi-am mărit grămada; devenise enormă şi mai urcai peste toate lucrurile îngrămădite acolo, omdakul meu, care valora cel puţin zece kaicuri. În dimineaţa următoare, totul dispăruse.

Făcui îndată pregătirile pentru nuntă. Chiar oamenii care trăiau foarte departe spre răsărit, veniră până la Akatan,

pentru a lua parte la ospăţ, la serbarea şi la Potlaş-ul dat cu această ocazie. Unga era mai în vârstă ca mine cu patru răsărituri de soare – noi număram anii după reîntoarcerile soarelui – eu nu eram decât un tinerel, e drept, dar eram şeful tribului, fiu de şef şi vârsta nu avea de-a face în această împrejurare.

În timpul serbării, o corabie ale cărei pânze fură zărite de departe pe marea liniştită, se apropia din ce în ce mai mult. Era împinsă de vânt şi se părea că ia apă, căci oamenii munceau din răsputeri la pompe. Înainte, un om de o statură uriaşă, observa adâncimea mării şi dădea porunci cu o voce de tunet. Ochii lui erau ca albastrul şters al apelor adânci şi părul îi era lung; s-ar fi putut zice: un leu de mare. Părul era de culoarea aurului, ca şi spicele grâului din sud. În ultimii ani, mai zăriserăm corăbii în depărtare, dar aceasta era prima care ancora la ţărmul insulei noastre. Serbarea fu întreruptă, femeile şi copiii fugiră în case, în timp ce bărbaţii îşi întindeau arcele şi aşteptau cu lancea în mână. Dar când corabia atinse nisipul, străinii nu ne dădură nici o atenţie şi îşi văzură de treaba lor. Fluxul le permise să întoarcă corabia şi să astupe o gaură enormă în cală. Femeile se înapoiară şi serbarea continuă. Când începu refluxul, corăbierii îşi traseră corabia la edec, până ce avu destulă apă şi apoi veniră în mijlocul nostru. Aduceau daruri şi se arătau prietenoşi, astfel că poruncii să li se facă loc şi în generozitatea şi bucuria mea, dădui fiecăruia câte o amintire, ca şi tuturor invitaţilor, căci era doară ziua nunţii mele. Omul cu coama de leu era şi el acolo, atât de mare şi puternic, încât te aşteptai să vezi pământiul tremurând sub paşii lui. El privi uluit timp la Unga stând cu braţele încrucişate; rămase astfel până la apusul soarelui şi până la ivirea stelelor. Coborî, apoi spre corabie. Luai atunci pe Unga de mână şi o conduse în casa mea. Ceilalţi începură să cânte şi femeile făcură glumele obişnuite la asemenea prilejuri.

Încă nu încetase ultimul zgomot. Când şeful străinilor veni la mine. Aducea cu el nişte sticle de culoare închisă; începurăm să bem şi eram amândoi foarte veseli. Nu uitaţi că eram foarte tânăr atunci şi că trăisem totdeauna la capătul lumii. În curând mi se păru că în sângele meu curge foc şi inima-mi deveni tot atât de uşoară, ca şi spuma ce pluteşte de la val la val. Într-un colţ, aşezată pe piei de animale, Unga păstra tăcerea; în ochii ei mari se zugrăvea frica. Omul cu coama de leu o privea mereu fără să întoarcă ochii măcar o secundă. La sfârşit sosiră oamenii lui încărcaţi cu pachete de mărfuri. Îngrămădiră înaintea mea bogăţii necunoscute încă în Akatan. Erau puşti mari şi mici, praf de puşcă, capse, cartuşe, securi strălucitoare, cuţite de oţel, scule minunate şi lucruri ciudate pe care nu le mai văzusem niciodată.

Când m-a făcut să înţeleg prin semne, că toate acestea erau ale mele, gândii că trebuie să fie un om foarte puternic, dacă dăruieşte atâtea bogăţii; dar el îmi arătă apoi că Unga trebuia să meargă cu el, pe corabia lui. Înţelegeţi? Vroia să ia pe Unga cu el. Sângele părinţilor mei începu deodată să fiarbă în vinele mele şi vroii să străpung pe acel om cu lancea mea; dar spiritul care ieşise din sticlele acelea, luase toată puterea braţului meu. Omul mă prinse de gât şi mă lovi cu capul de perete; devenii tot atât de slab ca şi un copil nou născut şi picioarele refuzară să mă mai susţină. Îl văzui repezindu-se la Unga, care începu să ţipe şi să se agaţe de toate lucrurile din casă, dar ele cădeau din toate părţile, în timp ce uriaşul o trăgea spre uşă. O luase în braţe şi pe când îi smulgea părul de aur. Uriaşul izbucni într-un râs care semăna cu zgomotul făcut de o focă în mers.

Mă târâi spre plajă şi îmi chemai poporul într-ajutor, dar le era frică. Singur Yash-Noosh arătă că e bărbat, dar îl loviră de mai multe ori cu vâsla peste cap, până când căzu cu faţa la pământ şi nu se mai sculă niciodată.

Străinii începură să cânte desfăcând pânzele, iar corabia dispăru curând, dusă de vânt.

Oamenii mei spuseră atunci că, la urma urmei, era o întâmplare fericită, căci nu vor mai fi lupte în Akatan dar eu nu scosei nici un cuvânt, aşteptai luna plină, pentru ca să pun peşte şi ulei în kaic-ul meu şi pornii spre răsărit. Văzui multe insule şi multe popoare şi eu. Care trăisem la capătul pământului pe care-l credeam de tot mic, descoperii că era foarte mare. Vorbeam prin semne. Nimeni nu văzuse corabia comandată de omul cu coama de leu şi eram mereu îndreptat spre răsărit. Dormeam în locuri ciudate, mâneam lucruri puţin obişnuite pentru mine şi întâlneam peste tot chipuri ciudate. Mulţi râdeau şi mă credeau nebun, dar câte odată bătrânii mă întorceau cu capul spre lumină şi mă binecuvântau; ochii femeilor tinere se îmblânzeau, când le vorbeam de corabia străină şi îmi puneau întrebări despre Unga şi oamenii care o răpiseră.

În acest fel, străbătând marea agitată de numeroase furtuni, ajunsei la Unalaska. Erau acolo două corăbii, dar nici una nu era acea pe care o căutam. Pornii atunci spre răsărit şi lumea îmi apărea din ce în ce mai largă. În insula Unamok nu se ştia nimic de corabie, de asemenea nici în insula Kadiak şi nici în insula Atognak.

Şi într-o zi, ajunsei într-un ţinut stâncos, unde oamenii scobeau scorburi mari în munţi. Era acolo o corabie, dar nu acea pe care o căutam şi oamenii o umpleau cu bolovani de piatră pe care le scoteau din gropile săpate. Acest lucru îmi păru copilăresc, pentru că după mine, toată lumea era făcută din stânci. Îmi dădură de mâncare şi mă puseră să lucrez şi eu. Când corabia fu gata de plecare, căpitanul îmi dădu o sumă de bani şi îmi spuse să-mi văd de drum. Îl întrebai ce direcţie va lua şi îmi arătă că spre sud. Îl făcui atunci să mă înţeleagă, prin semne că doream să-l urmez. Râse mult, dar cum avea lipsă de oameni, mă luă ca să ajut la manevrarea corăbiei. Putui în curând să vorbesc limba tovarăşilor mei, să trag frânghiile, să strâng ochiurile

pânzelor pe furtună şi să-mi fac rândul la cârmă. Toate acestea nu mi se păreau străine căci sângele strămoşilor mei era sângele unor oameni de mare. Credeam că voi găsi uşor pe cel căutat, când voi ajunge în mijlocul oamenilor asemănători lui; dar într-o zi... apropiindu-ne de pământ, văzui atâtea corăbii, câte degete au mâinile mele. Vasele erau trase la chei pe o lungime de mai multe mile şi alipite unele de altele, ca peştii cei mici. Când trecui de la una la alta, întrebând de omul cu coama de leu, începură să râdă şi mi se răspunse în mai multe limbi deosebite. Înţelesei că cea mai mare parte dintre aceşti oameni veneau din părţile cele mai depărtate ale pământului. Intrai în oraş şi privii figurile oamenilor: erau atât de mulţi... Erau ca morunii când sosesc în cete numeroase pe ţărm. Zgomotul mă asurzea, mişcarea mă ameţea.

Străbătui astfel, ţări înveselite de soarele cald, unde câmpiile sunt acoperite cu semănături bogate, unde oraşele cele mari sunt locuite de oameni ghiftuiţi, care n-au decât minciuna pe buze şi a căror inimă este plină de dragoste de aur. În acest timp poporul meu din Akatan continua să pescuiască, să vâneze şi să trăiască fericit, cu gândul că lumea este foarte mică.

Privirea Ungăi revenind de la pescuit nu părăsea nici o clipă amintirea mea şi ştiam că o voi găsi, atunci când va fi sosit ceasul. Ea mergea lângă mine pe potecile liniştite, la căderea verii sau mergea chiar la vânătoare cu mine, pe câmpiile ude încă de roua dimineţii şi avea încă în ochi o făgăduinţă cum numai Unga poate s-o aibă.

Rătăcii astfel prin sute de oraşe. Unii erau buni şi-mi dădeau hrană, alţii însă îşi băteau joc de mine; dar îmi strângeam limba între dinţi şi umblam mereu, prin locuri ciudate, unde vedeam lucruri şi mai ciudate. Câteodată, eu, şef de trib şi fiu de şef, lucram din greu pentru oameni grosolani la vorbă şi aspri ca fierul, care smulgeau aur cu sudoarea semenilor lor. Cu toarte sforţările mele, nu aflai

nimic despre cei pe care îi căutam, până la întoarcerea mea la mare, la care revenii, ca şi foca la bârlogul ei.

Aici povestitorul se opri, ca pentru a-şi aduna gândurile şi cei doi prieteni nu turburară de loc liniştea ce se făcu: apoi omul cu pieile de lucru continuă:

— Era într-un alt port, într-o ţară situată spre Nord. Acolo auzii povestiri extraordinare despre un uriaş cu părul de aur care rătăcea pe mare şi aflai că era un mare vânător de foci. În acel timp chiar era plecat într-o expediţie. Mă îmbarcai atunci cu o ceată de Siwashi leneşi, care porneau tocmai la vânatul focilor şi urmai drumul spre Nord. Era epoca vânatului îmbelşugat. Expediţia noastră se prelungea mereu. Auzii mulţi mateloţi vorbind de cel pe care-l căutam şi povestind faptele lui îndrăzneţe; dar nu ni se întâmplă să-l întâlnim. Ajunserăm departe de Nord, chiar până la insula Pribyloff; omorâserăm foci în cete pe ţărmuri şi transportaserăm pe bord corpurile lor încă calde, aşa încât grăsimea şi sângele curgea peste tot şi nimeni nu putea să stea pe punte. Acolo, un vapor trase în noi cu tunul; strânserăm toate pânzele, astfel că marea mătură tot ce se găsea pe punte. Reuşirăm să ne sustragem urmăririi, graţie ceţii, venită tocmai la timp care ne salvă. Se povestea atunci, pe când goneam cu toată viteza, cu frica-n sân, că marinarul rătăcitor, cu părul de aur, se oprise la Pribyloff, aproape de antrepozitele de piei şi, în timp ce oamenii săi ţineau în respect pe funcţionarii companiei, ceilalţi luaseră zece mii de piei proaspăt sărate din magazii şi le încărcaseră pe vasul lor. Nu mă îndoiam de cele povestite, căci în timpul numeroaselor mele călătorii pe coastă, cu toate că nu-l întâlnisem niciodată, isprăvile lui erau pe toate buzele prin mările nordice, aşa că, cele trei naţiuni care au acolo corăbii şi pământuri, porniseră câteva vase în urmărirea lui.

Se vorbea de asemenea şi de Unga care-l întovărăşea peste tot. Căpitanii spuneau că luase obiceiurile bărbatului

său şi că părea fericită. Dar eu ştiam bine că îi ora dor de poporul ei şi de plaja aurită din Akatan.

Mult timp după ce părăsisem insulele Pribyloff. Revenii într-un port care se deschide la o mare imensă şi acolo mi se spuse că omul cu părul de aur făcuse înconjurul acestui mare ocean, pentru a vâna foci, la răsăritul ţinuturilor calde şi la sud de mările ruseşti. Eu, care devenisem acum un adevărat marinar, mă îmbarcai cu oameni din rasa lui ce porneau ca şi el să vâneze foci în aceleaşi locuri. Erau puţine vase în vecinătatea acelui ţinut, nou pentru mine; găsirăm într-adevăr o ceată mare de foci, dar care fu împinsă spre Nord, în timpul lunilor de primăvară. Când femelele grase intrară în apele ruseşti, oamenii noştri începură să murmure; se temeau de negurile în care, în fiecare zi se pierdeau corăbii pline cu oameni; refuzară să mai lucreze şi căpitanul fu silit să reia drumul către locul de plecare. Eu ştiam însă, că marinarul rătăcitor cu părul de aur, nu ştia ce-i frica şi eram sigur că urmărea ceata de foci, chiar până sus la insulele ruseşti, unde puţini marinari îndrăznesc să se primejduiască. Şi aşa, în timpul nopţii, profitând de somnul omului de gardă, luai o barcă şi mă îndreptai deocamdată către Sud, pentru ca să găsesc în golful Yeddo, oameni îndrăzneţi şi fără frică. Fetişcanele din Yoshivara, lucitoare ca oţelul, erau plăcute la vedere; dar nu puteam să mă opresc, ştiind că Unga era în drum spre vizuinile focilor, în spre Nord. Oamenii pe care îi întâlneam în golful Yeddo, erau scursură din toate părţile lumii; n-aveau nici Dumnezeu, nici patrie şi navigau sub pavilion japonez. Cu ei ajunsei la ţărmurile atât de bogate ale insulei Cooper, unde puturăm adăoga un mare număr de piei la grămada noastră deja destul de mare. Nu dădurăm cu ochii de nici un om până la plecarea noastră.

În ultima zi însă înaintea plecării, vântul împrăştie deodată ceaţa: o corabie se apropia de noi, urmărită de aproape de un vapor de război rusesc, cu coşurile fumegânde. Luarăm şi noi fuga, într-o clipă, cu toate că

vântul ne bătea în coastă. Corabia se apropia din ce în ce şi omul cu coama de leu era în picioare la pupă poruncind să se dea drumul tuturor pânzelor şi râzând, mândru de forţa şi vigoarea lui. Unga era şi ea acolo – o recunoscui imediat – dar când începură să bată tunurile, el o trimise jos. După cum v-am spus, el fugea mai repede ca noi şi în timp ce pupa noastră se înfunda de trei ori, văzui chiar cârma lor, ridicând ierburi la fiecare săltătură. Mă aruncai atunci spre roata cârmei, cu spatele întors spre ghiulelele ruseşti, căci înţelesei că vroia să treacă înaintea noastră, pentru ca să scape, în timp ce vasul poliţiei ruseşti ne-ar fi prins pe noi. Atunci însă. O lovitură de tun ne frânse catargul şi vântul ne duse ca pe o muscă rănită: ei însă zburară mereu înainte şi dispărură în curând la orizont, el şi Unga.

— Ce puteam să spunem? Pieile proaspete ne trădau. Furăm duşi într-un port rusesc: de acolo furăm trimişi într-o ţară pustie, unde eram siliţi să lucrăm în minele de sare. Unii dintre noi muriră, alţii însă, printre care şi eu, trăirăm.

Naas dădu repede la o parte pătura de pe umeri, lăsând să se vadă carnea încreţită şi acoperită de cicatrice, pe care se vedeau încă dârele loviturilor de knut. Prince îl acoperi numai decât, căci nu era de loc plăcută acea privelişte.

— Am trăit acolo un timp foarte greu, urmă Naas. Când şi când unii evadau, fugind spre Sud, dar întotdeauna erau prinşi şi aduşi înapoi. Într-o noapte şi noi cei plecaţi din golful Yeddo, ne-am sculat tiptil am pus mâna pe puştile gardienilor şi ne-am îndreptat spre Nord. Când sosi însă frigul şi începu să cadă zăpada, nici unul dintre noi nu mai putu să cunoască drumul. Timp de mai multe luni am mers astfel prin codri nesfârşiţi din care nu mai puteam ieşi. Hrana era rară şi de multe ori ne-am culcat cu gândul că de acum murim. În sfârşit când puturăm ajunge la malul mării, nu mai eram decât trei. Unul dintre noi, care la plecarea din Yeddo ne fusese căpitan, cunoştea aşezarea ţinuturilor mai mari de uscat şi locurile pe unde se putea trece de la un mal la altul, pe gheaţă. Ne conduse nu ştiu cât timp – pe

urmă rămase singur, numai cu mine. Ajunşi în ţara aceea de Nord, întâlnirăm cinci oameni dintre locuitorii ciudaţi care trăiesc acolo; aveau câini şi provizii, noi nimic. Ne batem cu ei în zăpadă, până ce mor toţi; căpitanul moare şi el şi câinii îmi rămân mie.

Am pornit pe gheaţa care se spărgea şi, la un moment dat, am fost târât şi dus de un bloc de gheaţă, până când o furtună venind dinspre Apus mă împinse spre ţărm. Reuşii să ajung în acel loc, unde oamenii muncesc ziua şi noaptea, departe de lumina soarelui. Nu venise încă timpul!… Ascultai ce-şi spuneau oamenii între ei. Se zvonea că omul cu părul de aur şi Unga, plecaseră, plecaseră foarte departe, în Anglia, ca să aducă oameni, care să pună la un loc mulţi bani şi să formeze o Companie. Văzui casa în care locuiseră; era mai curând un palat, din acela care se văd în ţările vechi. Într-o noapte intrai prin fereastră; vroiam să văd cum o ţinuse. Mersei din cameră în cameră şi-mi spuneam: aşa trebuie să trăiască regii şi reginele. Toate erau atât de frumoase… Mi se spuse că se purta cu în ca şi cu o regină, dar erau nedumeriţi din ce rasă putea ca fii Unga se deosebea de femeile din Akatan, căci în vinele ei curgeau un sânge străin şi nimeni nu ştia ce era. Fără îndoială că era regină: dar şi eu eram fiu de şef, şef eu însumi şi plătisem pentru ca să fie a mea, un preţ nemaipomenit, în piei, provizii în bărci şi în perle.

Ce mai atâta vorbă? Eram marinar şi cunoşteam drumul corăbiilor pe mare. Îi urmai deci în Anglia şi în alte ţări. Câteodată auzeam vorbindu-se de ei; alte ori aflam din jurnale unde se află şi ce fac. Cu toate sforţările mele, însă, nu reuşii niciodată să-i întâlnesc, căci aveau mulţi bani şi puteau să călătorească repede, pe când eu eram sărac. Ei, dar averea lor zbură într-o zi, ca un vârtej de fum şi de veniră şi ei săraci la rândul lor. Jurnalele scriseră un timp despre acest lucru, dar peste puţin nu mai auzii vorbindu-se de ei; eu eram însă sigur că se întoarseră în ţara mea unde se găseşte mult aur în pământ.

Acum când erau săraci, lumea nu se mai ocupa de ei şi chiar nu mai puteam afla nimic despre dânşii, aşa că începui să rătăcesc prin ţinuturile minelor, din tabără în tabără, tot mai mult spre Nord, până în ţara Kootenay, unde regăsii urma lor. Veniseră şi plecaseră; unii spuneau că la stânga, alţii că la dreapta; alţii în fine, încredinţau că luaseră drumul spre Yukon. Mersei la dreapta, mersei la stânga, călătorind fără încetare.

În ţara Kootenay străbătui un drum lung şi foarte rău, în tovărăşia unui Piele roşie din Nord-Vest, care muri, sfârşit de foame. Omul acela fusese mai înainte la Nord de Jukon, printr-un drum necunoscut, prin munţi şi când simţi că va muri, îmi dădu o hartă şi îmi arătă pe ea un loc unde îmi jură pe toţi, zeii săi că era mult, mult aur…

Pe-atunci, oamenii începuseră să vie în număr mare în Nord, ademeniţi de ispita aurului. Eu eram sărac; mă angajai să conduc câinii şi să fac pe curierul. Restul îl ştiţi… Am dat de cei doi la Dawson. Ea nu m-a recunoscut, căci nu mai eram flăcăiandrul de demult, iar viaţa ei fusese atât de bogată în întâmplări de tot felul, încât nu-şi mai putea aduce aminte de acela care plătise un preţ nemaipomenit pentru ca să o capete.

După ce m-aţi răscumpărat de la Companie, liberându-mă de restul serviciului meu, mă întorsei la Dawson pentru ca să aranjez lucrurile în felul meu; căci după ce aşteptasem atâţia ani nu mai eram aşa de grăbit acum, când aveam omul sub mână. După cum v-am spus, aveam planul meu. Revizuindu-mi viaţa îmi aminti toate suferinţele, frigul, foamea, pădurile nesfârşite de pe ţărmul îngheţat ale mărilor ruseşti. După cum ştiţi, i-am condus în răsărit, pe el şi pe Unga, în răsărit, acolo unde se duc atâţia oameni şi de unde se întorc aşa de putini. I-am dus în locul unde oasele şi blestemele celor morţi, sunt îngrămădite la un loc cu aurul pe care nu-l mai pot avea.

Drumul era lung şi puţin umblat. Aveam câini mulţi, care aveau nevoie de multă hrană şi cum săniile noastre nu

puteau să umble decât până în primăvară, trebuia să ne întoarcem înaintea dezgheţului fluviului. Aşa că din timp în timp depozitam alimente, în ascunzători, pentru ca să ne uşurăm săniile şi să înlăturăm primejdia foamei la întoarcere. La Mc-Question se aflau trei oameni; nu departe de tabăra lor săpaserăm una din ascunzătorile noastre şi alta la Mayo, aproape de tabăra de vânătoare a unei duzini de Pelly veniţi dinspre Sud.

După aceştia, mai la răsărit, nu mai zărirăm nici un om; nimic altceva decât fluviul adormit, pădurea nemişcată şi marea tăcere albă a Nordului. Drumul era lung şi greu câte odată ni se întâmpla să facem numai 8-10 mile pe zi, iar seara adormeam buştean. Niciodată nu le-a trecut prin minte că sunt Naas, şeful Akatanului, răzbunătorul nedreptăţilor.

Făceam acum ascunzători mai mici şi, în timpul nopţii, mi-era uşor să mă întorc înapoi pe drumul străbătut ziua şi să schimb ascunzătoarea, în aşa fel, încât să se creadă că a fost furată de hoţi înfometaţi.

În multe locuri, fluviul avea cascade iar gheaţa formată la suprafaţă era roasă şi subţiată puţin câte puţin de apa care curgea pe dedesubt. Într-unul din aceste locuri sania pe care o conduceam eu, sparse gheaţa şi dispăru împreună cu câinii. El şi Unga priviră aceasta ca o lipsă de noroc şi nimic mai mult; totuşi erau multe provizii pe acea sanie pe care o trăgeau câinii cei mai puternici. El, plin de vigoare şi de energie începu să râdă şi micşoră puţin câte puţin porţiile câinilor rămaşi, până când veni vremea ca unul câte unul, să fie deshămaţi pentru ca să servească drept hrană celorlalţi.

„La întoarcere, zicea el, vom călători mai repede fără câini fără sănii şi vom, lua mâncarea din ascunzătoare în ascunzătoare”. În curând proviziile noastre fură reduse la nimic şi ultimul câine muri în seara când ajungeam la locul unde se găseşte aurul, laolaltă cu oasele şi blestemele celor morţi.

Pentru a ajunge la peşteră, situată între doi munţi înalţi, trebuirăm să tăiem trepte în gheaţă, pe un perete drept. Dincolo era o vale, dar nu se vedea încă: zăpada acoperise totul cu o manta albă şi se părea că ţinutul e o câmpie nesfârşită având din loc în loc munţi înalţi, ale căror vârfuri înzăpezite parcă atingeau stelele. Şi iată că în mijlocul acestei câmpii ciudate, care trebuia să fie valea cu pricina zăpada şi pământul dispărură deodată, pentru ca să se afunde în abis. Dacă n-am fi fost marinari, o astfel de privelişte ne-ar fi îngrozit. Aplecaţi pe marginea acestui abis, începurăm să căutăm un mijloc de a coborî în el. Într-o parte, peretele se înclina pe un fel de pantă cu trepte.

„S-ar putea crede că e gura iadului, spuse omul cu coama de leu. N-avem încotro: să coboram”. Şi încet, încet ajunserăm jos. Acolo în fund dădurăm de o colibă zidită de un om care aruncase desigur de sus bârnele trebuitoare. Era foarte veche acea colibă, căci muriseră mulţi oameni acolo, la epoci diferite şi se puteau citi, pe bucăţi de coajă de mesteacăn, ultimele lor vorbe şi blesteme. Unul murise de scorbut: altul fusese furat de tovarăşul său care fugise cu toate proviziile; un al treilea fusese atacat şi rănit de un urs; un al patrulea nu găsise vânat şi murise de foame şi aşa mai departe. Erau de asemenea şi mulţi alţii, care neputându-se hotărî să părăsească aurul, muriseră lângă el, într-un fel sau altul. Şi aurul nefolositor, pe care-l îngrămădiseră acolo, acoperea pământul colibei cu un strat galben, ca într-un vis.

Omul pe care-l condusesem aşa departe, avea un suflet curajos şi mintea limpede:

— Întrucât nu avem nimic de mâncare, zicea el, să ne ducem să aruncăm numai o privire asupra acestui aur, ca să vedem, pe cât ne va fi cu putinţă, cam cât este, apoi s-o ştergem de-aci cât mai repede, înainte de a ne fi fermecat ochii: şi întunecat mintea. O să ne înapoiem mai târziu cu provizii multe şi o să luăm atunci în stăpânire tot aurul de-aici.

Începurăm atunci să cercetăm marele filon, care tăia drept peretele abisului; îl măsurarăm de sus în jos, înfipserăm ţăruşii care dovedeau proprietatea noastră. Pe urmă, cu picioarele slăbite, din cauza lipsei de hrană, cu stomacul gol şi cu sufletul la buze, ne căţărarăm cu grozavă trudă pe peretele drept şi luarăm drumul înapoi. Până la prima etapă, Unga merse între noi doi; o trăgeam din toate puterile, dar cădeam adesea. În sfârşit, locul primei ascunzători apăru în faţa ochilor noştri. Şi iată că nu mai era nimic înlăuntru. Aranjasem bine lucrurile. Căci el crezu că hoţii trebuie să fi fost nişte hămesiţi oarecare şi începu să-i blesteme, pe ei şi pe zeii lor. Unga era curajoasă; ea îi surâse şi puse mâna ei într-a lui: fui silit să întorc capul ca să mă pot stăpâni.

— Să ne odihnim lângă foc, până mâine dimineaţă, spuse ea şi să încercăm a ne mai întrema cu ajutorul opincilor.

Atunci, fiecare dintre noi, începu să taie fâşii înguste din opincile sale. Puserăm să fiarbă fâşiile în cursul nopţii, pentru ca să le putem mesteca şi înghiţi. Dimineaţa ne sfătuirăm asupra situaţiei noastre. A doua ascunzătoare era la cinci zile depărtare. Nici vorbă nu putea fi să străbatem acest drum fără hrană; trebuia deci să găsim ceva vânat.

— Vom merge să vânăm, zise el.

— Da! răspunse. Să mergem să vânăm.

El hotărî ca Unga să rămână locului lângă foc ca să-şi păstreze puterile. Iar noi, iată-ne plecaţi, el în căutarea unei moose, eu în căutarea ascunzătorii ce o făcusem în locul celeilalte. Mâncai puţin, ca să nu le dau de bănuit prin vigoarea mea. Seara, el întorcându-se la tabără, căzu de multe ori şi eu, prefăcându-mă slab. Mă împiedicam la fiecare pas, ca şi cum ar fi fost cel din urmă. Trebuirăm din nou să recurgem la opincile noastre pentru ca să căpătăm puţină putere.

Era în adevăr un om mare; sufletul lui curajos îl susţinu până-n ultima clipă şi nu se văita cu glas tare. A doua zi, îl urmai, căci voiam să fiu lângă el pentru sfârşitul care se

apropia. Se aşeza des, ca să se odihnească. Noaptea următoare am înţeles că nu mai are mult; dar dimineaţa se mai putu scula pe picioare. Părea un om beat şi mă aşteptam să-l văd căzând la fiecare pas. Izbuti să prindă doi ptarmigani, dar nu vru să-i mănânce. Nu pentru că n-avea foc la care să-i fiarbă era doar chestie de viaţă şi de moarte pentru el, dar se gândea mereu la Unga. Se îndreptă către tabără. Nu mai mergea, ci se târa pe zăpadă cu ajutorul mâinilor şi picioarelor. Mă apropiai de el şi-i citii sfârşitul în ochi. Chiar în acea clipă îl mai putea salva un ptarmigan. Eu mergeam drept, în picioare, lângă el. Mă privi un moment odihnindu-se şi se miră de rezistenţa mea; ghiceam, căci de vorbit nu mai putea să vorbească; îşi mişca buzele, dar nu ieşea nici un sunet. Era într-adevăr un om măreţ! Îmi simţii inima îndulcindu-se… Dar amintirea trecutului îmi reveni în minte: îmi aminteam frigul. Foamea, suferinţele de tot felul, pădurile nesfârşite de pe coastele ruseşti. Şi-apoi, Unga era a mea… plătisem pentru ca s-o am, un preţ nemaipomenit în piei, provizii, bărci şi perle.

Mergeam prin pădurea albă, într-o tăcere grea, asemănătoare unei neguri dese, pe mare. Fantomele trecutului erau în aer, împrejurul nostru. Revedeam plaja aurită din Akatan, cursa kaicurilor la întoarcerea de la pescuit şi casele de la marginea pădurii. Erau acolo strămoşii mei, cei care preluaseră şefia cu de la sine putere, care făcuseră legi şi al căror sânge curgea în vinele mele, sângele pe care vroisem să-l unesc cu cel al Ungăi. Yash-Noosh se clătina lângă mine, cât părul amestecat cu nisip şi ţinând încă în mână, lancea care se rupsese când a căzut peste ea. Ştiam că venise timpul… şi revedeam făgăduielile din ochii Ungăi. Străbăteam astfel pădurea şi în curând ajunse la nările noastre fumul focului din tabără. Atunci mă aplecai şi-i smulsei ptarmiganul pe care-l ţinea în dinţi. El se întoarse către mine cu mirarea în ochi şi se opri. Mâna-i dreaptă căuta încet cuţitul pe care-l purta la brâu, dar eu i-l luai şi-mi apropiai faţa de a lui, rânjind. Nici atunci nu

înţelese. Făcui gestul golirii sticlelor negre, a ridicării de pe zăpadă a unei grămezi de piei şi a altor bogăţii şi-i reaminti astfel, prin gesturi, tot ce se petrecuse în noaptea nunţii mele. Înţelese. Cu toate acestea nu-i era frică. Un surâs de dispreţ pe buze, o mânie surdă, atât arăta faţa sa şi lucrul ce tocmai îl aflase, îl făcu să-şi adune ultimele forţe ce-i mai rămăseseră. Mai era o mică distanţă de străbătut, dar zăpada era groasă şi el se târa tare încet. Odată, el rămase atât de mult timp întins pe pământ, încât îl întorsei ca să-i văd ochii, care, acum aveau o lucire de viaţă, acum păreau morţi. Când îi dădui drumul, se luptă încă să mai înainteze. În sfârşit ajunserăm în vederea focului. În mai puţin de un minut, Unga fu lângă el. Omul cu părul de aur mişcă buzele, fără să scoată nici un sunet; atunci mă arătă cu degetul, pentru ca Unga să înţeleagă. Şi apoi rămase lungit pe zăpadă, amuţit de-a binelea, nemişcat. Trebuie să mai fie şi acum tot acolo.

Nu spusei nimic şi pusei la fiert ptarmiganul. Atunci îi vorbii Ungăi, în vechea noastră limbă, pe care n-o mal auzise de mulţi ani. Ea se îndreaptă deodată, deschise ochii mari de mirare, mă întrebă cine sunt şi unde am învăţat limba asta.

— Sunt Naas!

— Tu! zise. Tu? Şi veni mai aproape de mine ca să mă vadă mai bine.

— Da! răspunsei, sunt Naas, şeful Akatanului şi ultimul din sângele meu aşa cum tu eşti ultima din sângele tău.

Ea începu să râdă… Oh! Pe tot ce-am văzut şi pe tot ce-am făcut, jur că nu vreau să mai văd un râs ca acela: îmi îngheţă inima şi rămăsei şezând, în marea tăcere, singur cu mortul şi cu femeia care râdea.

— Vino, îi spusei, căci credeam cu mintea i se rătăcise. Mănâncă ceva şi să mergem. Akatan e departe de aici.

Ea îşi ascunse faţa în pletele aurii ale mortului şi începu să râdă atât de tare, încât ani se părea că cerul va cădea asupra capetelor noastre. Eu fusesem sigur că va fi

bucuroasă să mă revadă şi că nu va dori decât să-şi amintească de trecut; dar în ce chip ciudat îşi arătă această bucuria!

— Vino, strigai, apucând-o de mână. Drumul e lung şi se întunecă. Să pornim.

— Unde? întrebă ea, ridicându-se şi oprindu-se din râs.

— La Akatan. Şi aşteptam să văd bucuria ce-i va lumina faţa la acest gând. Nu văzui însă decât o mânie surdă şi un zâmbet amar jucând pe buzele ei.

— Da, spuse ea, să mergem la Akatan, mână-n mână. Eu şi cu tine, pentru ca să trăim acolo în colibe murdare, să mâncăm peşte şi untură şi să facem copii – copii, de care să fim mândri toată viaţa. Vom uita de lume şi vom fi fericiţi, foarte fericiţi. E minunat. Haide să ne grăbim, ne reîntoarcem la Akatan.

Şi ea îşi plimba într-una mâna prin părul lui galben şi zâmbea într-un chip care nu era a bine. Şi nici o făgăduinţă un era în ochii ei.

Eu tăceam căci mă uimea ciudăţenia acestei femei. Îmi amintii de noaptea în care el o târâse de lângă mine; eu striga atunci din toate puterile şi îi smulgea părul – părul cu care acum se juca şi pe care nu vroia să-l lase. Îmi aminti preţul plătit de mine, anii cei lungi de aşteptare. O prinsei atunci cu putere în braţe şi voii s-o duc, aşa cum făcuse şi el, dar Unga îşi reveni în fire şi se smulse din mâinile mele cu aceiaşi tărie pe care o întrebuinţa în acea noapte de pomină, luptându-se ca o lupoaică pentru puiul ei.

O lăsai; ea se aşează şi ascultă. Îi povestii. Îi povestii toată viaţa mea pribeagă după ea, îi arătai câte am pătimit pe mările necunoscute, ce făcusem în ţările străine, anii lungi de căutare, de foame şi de aşteptare şi îi amintii de făgăduinţa ce-mi dăduse altădată. Nu-i ascunsei nimic din ceea ce se întâmplase în ultimele zile şi chiar într-aceea zi, între mine şi bărbatul ei. Pe măsură ce vorbeam, vedeam faţa ei luminându-se, mare şi frumoasă, asemănătoare răsăritului zorilor. Citeam pe figura ei duioşia femeii,

sufletul, inima Ungăi. Redeveneam tânăr, căci era aceeaşi privire cu care ea alerga pe plajă, râzând, către casa mamei sale. Oboselile, foamea, aşteptarea, totul dispărea. Venise timpul… Simţeam chemarea inimii ei. Socoteam că-mi voi odihni capul pe pieptul ei şi că voi uita… Unga deschise braţele şi o îmbrăţişai. Atunci, deodată, un fulger de ură sclipi în ochii ei, mâna ei îmi căută şoldul; şi odată, de două ori, mă lovi cu cuţitul.

— Câine! spuse ea, cu un surâs amar, zvârlind cuţitul în zăpadă. Porc! Şi continuă să râdă atât de puternic, încât aerul liniştit răsună la acest râs; apoi se întoarse către mortul ei.

După cum vă spusei, mă lovise de două ori în şold; era încă slăbită de foame şi era desigur scris să nu mor încă. Aş fi vrut să rămân acolo, să închid ochii şi să adorm de somnul de veci, împreună cu cei care punându-se în calea vieţii mele, m-au făcut să sufăr atât de mult.

Aveam însă de îndeplinit o datorie de la care nu mă puteam abate.

Şi drumul era lung, frigul amarnic şi hrană nu aveam aproape deloc. Vânătorii Pellisi nu putuseră găsi moose, dar descoperiseră ascunzătoarea mea şi nu mai lăsaseră nimic acolo. Cei treji albi de la Mc-Question făcuseră la fel; totuşi nu le ajutase mare lucru, căci îi găsii morţi în corabia lor. Şi ce-a mai fost nu-mi mai amintesc nimic, până la sosirea mea aci, unde am găsit hrană şi căldură…

Şi sfârşind, Naas se ghemui lângă sobă, iar în colibă se lăsă o linişte deplină, în timp ce flacăra lămpii arunca umbre ciudate şi pereţi.

— Şi Unga, strigă Prince, care nu-şi putea goni din suflet imaginea acesteia.

— Unga? N-a vrut să se atingă de ptarmigan. A îmbrăţişat gâtul bărbatului său şi şi-a ascuns faţa în părul de aur al acestuia. Aşezai focul în partea ei, dar ea se târî în partea opusă. Aprinsei şi acolo un foc mare. Stăruii să

mănânce, dar nu voi să se atingă de hrană. Ei trebuie să fie şi acuma întinşi acolo, în zăpadă, amândoi.

— Şi d-ta, ce ai de gând? întrebă Malemute Kid.

— Nu ştiu. Akatan e mic şi nu mă mai cheamă nimic spre acel capăt de lume. La ce mai mi-i bună viaţa? Aş putea să mă duc la Constantine; mi s-ar pune fiare la picioare şi la mâini, pe urmă într-o bună zi, mi s-ar lega o frânghie de gât şi aş adormi pentru vecie.

— Dar, zise Prince, ar fi o adevărată sinucidere.

— Taci, răspunse Malemute Kid. Sunt multe lucruri care depăşesc înţelegerea şi puterea noastră de a judeca. Ce e drept şi ce nu-i, în asemenea cazuri, nu putem spune şi nu noi suntem cei chemaţi să judecăm.

Naas se apropie şi mai mult de foc. Se făcu tăcere adâncă şi scene ciudate treceau şi reveneau mereu dinaintea ochilor fiecăruia dintre cei trei oameni din colibă.

LEGEA DRUMULUI ALB

Sitka Charley, călăuza indiană, era renumit pentru că îndeplinise adesea ceea ce era socotit de toţi cu neputinţă. Nimeni, ca el, nu cunoştea atât de bine Ţara Nordului şi legile ei.

Ştiinţa lui nu-i venise aşa, într-o zi. Ci cu încetul, ca la toţi semenii lui, se întipărise în spiritul lui, în cursul experienţelor repetate.

Din copilărie fusese în necurmată legătură cu albii şi-şi formase moralul la şcoala lor. De atunci îşi legase pe viaţă soarta de a lor, depărtându-se tot mai mult de fraţii lui de rasă.

Cunoscuse înţelepciunea albilor şi meditase multă vreme asupra ei. De la ei învăţase sentimentul datoriei. Sentiment care, în sufletul lui primitiv, se exaltase tot mai mult, chiar mai presus de lecţiile primite. Până într-atâta că ajunsese să-şi dispreţuiască adânc fraţii de rasă. Dispreţ pe care obişnuia să şi-l ascundă dar care, uneori, izbucnea totuşi fără de voia lui, într-un ciclon de blesteme, ca în clipa asta chiar, la adresa lui Kah-Chucte şi a lui Gowhee.

Îi certa avan, într-un talmeş-balmeş de indiană de engleză, şi de o mulţime de alte limbi, pe când cei doi bărbaţi, pe calea îngheţată, îşi îndoiau spinarea înaintea lui. Erau, ca o pereche de câini-lupi sub bici, prea laşi ca să se repeadă asupra lui şi să-l atace, prea puţin domestici ca să-şi ascundă colţii.

De altminteri, la vedere, nu erau mai frumoşi decât Sitka Charley. Feţele lor nu erau decât piele întinsă pe oase. Pometele obrajilor le erau ieşite, acoperite de coji şi de crăpături, vii sau degerate, iar în ochi le strălucea o flacără întunecată, născută din disperare şi din foame.

Călăuza ştia prea bine că a te încredinţa în astfel de brute ar fi fost imprudent. Astfel că, de zece zile încoace, îi silise să-şi părăsească puşca, în vreme ce caravana, istovită, lăsă înapoia ei cea mai mare parte din bagaje şi de unelte de campament. Singuri Sitka Charley şi căpitanul Eppingwell îşi păstraseră armele. Când se opriră, călăuza porunci:

— Hăi! Faceţi foc!

Şi, în acelaşi timp, scoase, dintr-unul din buzunarele lui, preţioasa cutie de chibrituri precum şi celelalte trebuitoare, ca făşii uscate de coajă de mesteacăn.

Slăbiciunea îi silea să-şi întrerupă adesea lucrul, cu gesturi nesigure, când se aplecau. Erau momente în care se clătinau pe loc, pe când genunchii li se ciocneau unul de altul, ca nişte castagnete. După fiecare reluare a lucrului se opreau din nou, ca să-şi dea o clipă de repaus, atât erau de vlăguiţi şi de frânţi.

Era totdeodată, în privirea lor posacă, stoicism răbdător, suferinţă şi un pic din acea licărire ultimă a voinţei, divină oricum, care e în orice fiinţă.

O adiere tăioasă începuse să sufle, muşcând fără de milă tot ce era descoperit din trup, prin blănuri chiar, făcând să pătrundă în carne şi până la oase, acele arzătoare ale frigului îngheţat. Şi de cum focul începu să vâlvorească, topind împrejur zăpada de pe jos, Sitka Charley sili pe cei doi tovarăşi ai săi, care mârâiau, să-l ajute să întindă un adăpost.

Acest adăpost, cât se poate de primitiv, se compunea dintr-un simplu pled, aşezat sub vânt, paralel cu focul, ca un paravan, cu un unghi de înclinare de 45 grade aproape. Era prea puţin lucru de fapt şi era totuşi de ajuns să taie briza şi să răsfrângă, spre acei care se pitulau sub protecţia lui, căldura focului.

După aceea, Kah-Chucte şi Gowhee întinseră pe jos o brancardă făcută din ramuri de brad, pentru a-şi feri

trupurile de zăpada care se topea, şi se tolăniră jos ca să-şi lege rănile.

Mocasinii lor, plini de o pătură grea de zăpadă şi gheaţă, uzaţi de marşurile lungi şi ciopârţiţi de colţurile gheţii de pe râuri, erau într-o stare jalnică. Obielele lor nu erau într-o stare mai puţin tristă, şi când, după ce-şi dezgheţară încălţămintea, şi-o traseră din picioare, degetele, de culori cadaverice felurite, spuneau ele singure, întreaga tragedie a călătoriei.

Lăsând acolo pe cei doi indieni, să-şi îngrijească de picioare, Sitka Charley făcu cale întoarsă pe pista pe care o străbătuse.

Şi el simţea, nici vorbă, o nevoie covârşitoare de a se aşeza lângă foc, să-şi panseze puţin corpul, care era întreg o durere. Dar datoria se împotrivea. Trebuia să pornească în căutarea celor care se încredinţaseră conducerii lui şi care rămăseseră în urmă.

Înainta cu greu, prin şesul trist, pe râul de gheaţă. Fiecare pas era o sforţare a voinţei sale şi era asaltat de o revoltă a muşchilor săi amorţiţi. Adesea, totuşi, era nevoie să-şi grăbească mersul, când simţea gheaţa mai slabă oscilând sub picioarele lui, pe o pătură uşoară de apă care se formase sub ea. Căci ştia prea bine că o rupere a gheţii şi cea mai mică cufundare în apă, pe frigul care stăpânea, era pentru el moartea imediată, fără multă vorbă.

Cu cât mergea, se neliniştea mai mult, când zări, la un cot al râului, pe doi din indienii lui. Păreau istoviţi şi, cu toate că poverile le fuseseră reduse la câteva livre, se clătinau şi se bălăbăneau în mers, gâfâind ca şi cum ar fi dus cele mai grele poveri.

Îi întrebă cu nerăbdare şi răspunsurile pe care le primi de la ei părură că-i uşurează grija. Urmă drumul, grăbind pasul.

Nu trecu mult şi se întâlni cu doi albi, care puneau la olaltă ce brumă le mai rămăsese din puteri, ca să susţină între ei o femeie albă. Şi ei se clătinau ca nişte oameni beţi

şi picioarele le tremurau de istoveală. Femeia recurgea cât mai puţin cu putinţă la sprijinul lor, căznindu-se să înainteze cu ajutorul propriilor ei puteri.

O rază de bucurie lumină chipul pustiit al lui Sitka Charley. Simţea, pentru Mrs. Eppingwell, un adevărat cult şi o admiraţie fără margini. Era, într-adevăr, prima femeie albă care întreprinsese, inimoasă, drumul alb alături de dânsul.

Când căpitanul Eppingwell îi ceruse lui Sitka serviciile lui, ca să-l însoţească pe calea aceasta îndrăzneaţă şi temută, el, la început, clătinase din cap cu grijă, şovăind cu răspunsul. Căci era vorba de a se aventura prin lugubra Ţară a Nordului. Prin singurătăţi necunoscute, şi întreprinderea era din acelea care încearcă până-n străfundurile lor. Sufletele omeneşti. Apoi, când căpitanul adăogase că soţia lui va face parte din expediţie, călăuza declarase că refuză hotărât.

O femeie din rasa lui ar fi primit-o cu el şi nu şi-ar fi făcut grijă. Dar o albă ca aceasta, una din femeile Ţării de Miază-zi! Era prea gingaşă şi prea fragedă, pentru o astfel de expediţie.

Sitka Charley nu ştia ce puteau fi femeile acestea. Cu încăpăţânare spusese la început nu. Dar, când Mrs. Eppingwell veni ea însăşi spre el, cu surâsul ei ceresc, când în vorbe limpezi şi hotărâte, fără a se pierde în explicaţii de prisos, fără rugăminţi nici implorări zadarnice, ea îşi rosti ritos voinţa ei neclintită, el se schimbă deodată. La cea mai mică şovăială a vocii lui Mrs. Eppingwell, la cel mai mic apel la complezenţă şi la cea mai slabă încercare de a-l îndupleca prin acele drăgălăşii obişnuite femeilor, refuzul indianului s-ar fi întărit ca oţelul.

Hotărârea, tăioasă şi precisa, a femeii albe, şi privirea ei limpede, surprinzătorul fel de a-i vorbi ca de la sexe egale, zădărniciră în el orice putere de rezistenţă.

Înţelese îndată că această rasă de femei, era necunoscută de el. Şi, înainte chiar ca primele zile de cale să mai fi

întărit încă şi mai mult această impresie, ştia acum de ce fiii unor astfel de femei sunt stăpânii pământului şi ai mării, şi de ce el şi semenii lui, născuţi de către femei de rasa lui, nu pot pretinde să-i întreacă.

Gingaşe şi dulce, ea era, fireşte, chiar şi în energia ei. Şi în vreme ce, zi după zi, o observa, sleită de puteri şi încovoiată cum era, dar mereu neînfrântă, aceste două cuvinte răsunau fără încetare la urechea lui, ca un neîntrerupt refren. Da, gingaşe şi dulce! El ştia că picioarele ei, create să cutreiere cărările uşoare, nu cunoşteau rănile mocasinilor grosolani ai Nortland-ului şi cumplita sărutare a frigului. Şi, în tot lungul zilei mortale, le privea păşind, cu admiraţie.

Întotdeauna Mrs. Eppingwell avea un zâmbet de dăruit şi, până şi pentru cel mai umil dintre purtătorii de poveri, un cuvânt de încurajare. Pe măsură ce crescură supărările călătoriei, se părea că ea câştigase mai multă rezistenţă morală şi puteri noi. În ziua grozavă când Kah-Chucte şi Gowhee, care se lăudaseră că cunosc, ca nimeni altul, cele mai mici cotituri ale pistei, tot atât de bine cum ar cunoaşte un copil baloturile de piei îndesate în. Coliba tatălui său, trebuiră să mărturisească că s-au înşelat, ea fu aceea care, pe când bărbaţii blestemau, rostea cuvinte de iertare.

În seara aceea, ea cântase pentru drumeţi, cântase până ce-şi simţiră puterile renăscându-le şi revenind în ei curajul de a înfrunta ziua de mâine cu o nouă încredere.

Caravana, de atunci, mersese la întâmplare şi mult timp preţios fusese pierdut. Proviziile ajunseseră pe sfârşite şi, când raţiile trebuiră să fie măsurate şi împărţite fiecăruia cu zgârcenie, Mrs. Eppingwell se revoltase împotriva unei înţelegeri speciale, privitoare la dânsa, făcută tainic între soţul ei şi Sitka Charley. Ea pretinsese ca, după legea drumului alb, partea ei să fie la fel întocmai ca a celorlalţi, nici mai mult nici mai puţin.

Călăuza se simţea mândru de a fi cunoscut o astfel de femeie, a cărei prezenţă lărgea orizontul lui moral. Fusese

întotdeauna un impulsiv, neascultând decât de propriile lui intuiţii, fără a le rezona niciodată, lucrând cum îi convenea şi fără a se sinchisi de opinia altora. Acum însă îi plăcea nespus să fie aprobat de către femeia albă. O privire de laudă a ochii ei cinstiţi, un cuvânt elogios al vocii sale, cu timbrul limpede, o mişcare a buzelor ei, un zâmbet minunat, şi lui Sitka Charley îi era de ajuns ca să fie o zi întreagă în cerul al şaptelea.

Găsise un imbold necunoscut al energiilor sale, şi vibra de orgoliu, şi colabora cu tânăra femeie, într-o sforţare comună pentru a reînsufleţi curajul slăbit al tovarăşilor săi.

La vederea lui, faţa celor doi bărbaţi şi a femeii se luminară de bucurie. Căci ce-ar fi devenit ei, dacă el i-ar fi părăsit? Cât despre dânsul, devenit nepăsător, ascunzând şi acum, ca de obicei, impresiile de plăcere sau de suferinţă sub un exterior nesimţitor, se mărgini să le ceară informaţii despre ariergarda caravanei, le spuse la ce distanţă vor găsi focul aprins, şi-şi urmă calea.

Întâlni, după câtva timp, un alt indian care umbla singur, fără să ducă nimic, şchiopătând groaznic, cu buzele strânse şi cu ochii nebuni, înnebuniţi de durerea de neînchipuit ce i-o pricinuia unul din picioarele lui, deja pe trei sferturi degerate, şi în care viaţa mai lupta slab împotriva morţii. Îi se dăduseră omului acestuia toate îngrijirile cu putinţă dar soarta lui părea hotărâtă şi Sitka Charley socoti că mult nu-i mai era dat nenorocitului să înainteze.

După ce-i adresase pe un ton posac câteva cuvinte de încurajare, îşi urmă calea, şi apoi mai apărură încă doi indieni, cărora le încredinţase pe Joe, al treilea alb din expediţie şi pe care-l părăsiseră.

Din prima aruncătură de ochi, Sitka Charley descoperi în toată înfăţişarea lor o ameninţare ascunsă şi înţelese că hotărâseră să nu-l mai asculte. Şi chiar nu se înşelase căci, poruncindu-le să se întoarcă spre omul alb, văzu, drept orice răspuns, ţâşnind din teci fulgerarea cuţitelor lor.

În singurătatea aceasta dezolată, un spectacol mai trist nici că se putea închipui decât lupta acestor trei bărbaţi, toţi trei la fel de slabi. La urma urmelor, cei doi indieni se traseră înapoi sub ploaia de lovituri de pat de puşcă a lui Sitka Charley şi, ca nişte câini bătuţi care se întorc la lanţ, se supuseră din nou.

După două ore, în tovărăşia lui Joe, bălăbănindu-se între ei doi, iar călăuza încheind marşul, ajunseră la campamentul din jurul focului şi unde se pitulase restul caravanei, la adăpostul pledului întins.

După ce fiecare îşi mânca partea avară de pesmet uscat nedospit, care ţinea loc de pâine, Sitka Charley, care pusese în curent pe albi, luă cuvântul cu glas tare şi, adresându-se în limba lor celor cinci indieni, declară cu solemnitate:

— Înainte de a adormi pentru noapte, ascultaţi, băieţi, că am să vă spun ceva. Vă vorbesc spre binele vostru, dacă mai iubiţi viaţa şi dacă ţineţi să mai păstraţi vreo nădejde de a vă scăpa pielea. Iată dară, băieţi, am trecut cu bine Colinele Tăcerii, şi înaintăm cred, prin ale Stuartului. Pe cât se pare, într-o zi sau într-alta o să ne ajungem ţinta. Când va fi asta? După încă un somn, poate; după un mic număr de somnuri; sau după multe, multe. E cu neputinţă de spus. În ziua: ceea ne vom regăsi între oamenii Yukonului, la care se găseşte din belşug de-ale mâncării şi care au să ne dea să mâncăm cât om pofti. Dar, până atunci, ar fi bine de păzit legea.

„Despre lucrul acesta, de un timp încoace, ar fi cam mult de zis. Chiar azi, Kah-Chucte şi Gowhee, care fuseseră însărcinaţi să deschidă calea, s-au lepădat de demnitatea lor de oameni şi au fugit ca nişte copii speriaţi. A fost, din partea lor, o admit, un moment de uitare. Deci, să trecem peste asta… Dar, pe viitor, ei trebuie să-şi amintească. Dacă, din întâmplare, ei şi-ar mai pierde memoria…

Sitka Charley făcu aşa, a lene, un gest semnificativ spre puşca lui. Apoi reluă:

— Mâine, Kah-Chucte şi Gowhee vor purta în spinare cei doi saci de făină. Ceştile de făină sunt numărate. Dacă, la sfârşitul zilei, ar lipsi cât de cât, de n-ar fi decât o uncie… Clic, clac… S-a înţeles? Şi încă şi alţii, apoi, au uitat legea. Cap-de-Elan şi Trei Somoni au părăsit în zăpadă pe omul alb, Joe. Aşa ceva să nu li se mai întâmple! De cum o miji de ziuă, vor pleca înainte, ca să croiască pârtia. E treabă deajuns pentru ei. Kah-Chucte şi Gowhee, în afară de dusul făinii, vor avea în grijă pe Joe. Ne-am înţeles?

A doua zi dară, mica, spectrala coloană îşi reluă calea. Fu cu neputinţă călăuzei să menţină cea mai mică închegare între diferitele ei elemente. De la Cap-de-Elan şi Trei Somoni, care mergeau înainte bătătorind zăpada, până la Kah-Chucte şi Joe, care închideau marşul, se întindea o cale de mai bine de o milă.

Fiecare se clătina, cădea sau se odihnea după cum îi venea. Caravana se târâia într-o succesiune de halte neregulate. Se ridicau şi, adunându-şi ultimele puteri, se porneau să înainteze, până la istovire completă. Dar, ca printr-un fel de minune, se găsea mereu un rest de vigoare de folosit încă.

De fiecare dată în care un om se prăbuşea, avea convingerea intimă că era căderea din urmă. Cu toate astea se ridica iar şi iar. Dacă slăbea carnea, triumfa voinţa. Dar fiecare bătălie câştigată era o întreagă dramă.

Indianul cu piciorul îngheţat, incapabil de a se mai ţine, se târa în patru labe. Se oprea rar, căci ştia foarte bine cu ce preţ îl putea face gerul să-şi plătească popasul.

Până şi zâmbetul lui Mrs. Eppingwell împietrise parcă, şi ochii ei, mari, deschişi, care priveau cu fixitate înaintea lor, nu vedeau nimic. Adesea se oprea din mers, buimacă şi gâfâitoare, şi-şi apăsa mâna pe inimă.

Joe trecuse dincolo de limitele suferinţei. Nu mai implora să fie părăsit sau că să fie omorât. Era ca anesteziat de friguri şi o mare linişte pogorâse asupră-i. Părea foarte

fericit, în vreme ce Kah-Chucte şi Gowhee îl târau cu brutalitate, înghiontindu-l într-una şi cu priviri crunte.

Să mai aibă în grijă, în afară de ei înşişi, pe albul acesta, li se părea nedrept şi intolerabil. Ura le otrăvea inima dar inima asta era tot atât de grea de teamă. De ce, în loc de a se gândi numai şi numai la salvarea lor, le trebuia să se mai împovăreze şi cu slăbiciunea altuia? Nu însemna asta să rişte propria lor moarte? Dar trebuiau să ţie seama de puşca lui Sitka Charley.

Către sfârşitul zilei, căderile lui Joe devenise tot mai dese şi din ce în ce era mai greu de ridicat. Astfel că grupul lui începu să piardă terenul. Uneori cei doi indieni şi el, la fel de prăpădiţi, cădeau jos toţi deodată.

Kah-Chucte şi Gowhee, cărora foamea le sfârteca măruntaiele, nu se puteau nici ei împiedica de a se gândi că purtau pe spinarea lor, închis în aceşti saci de făină, izvorul însuşi al oricărei puteri şi al oricărei vieţi. Ispita era cumplită, trebuie s-o mărturisim, şi ceea ce se petrecu nu era câtuşi de puţin de surprinzător.

Se opriseră lângă o mare grămadă de trunchiuri năruite, unde mii de vreascuri de lemn mort n-aşteptau, pentru ca să ia foc, decât un chibrit. Aproape de tot de acolo, o gaură de aer se arătă în gheaţa râului. Kah-Chucte privi ba lemnul uscat, ba la apa care apărea sub gheaţă. Şi Gowhee făcu acelaşi lucru. Cei doi bărbaţi schimbară o privire. Apoi, fără să fi rostit un cuvânt măcar, Gowhee aprinse un foc. Kah-Chucte umplu cu apă o cană de tinichea şi o puse la încălzit. Cât despre Joe, bolborosea nu se ştie ce, într-o limbă străină, pe care indienii n-o pricepeau.

Kah-Chucte şi Gowhee luară făină şi o desfăcură în apă caldă făcând un fel de cocă, pe jumătate moale, pe care o înfulecară cu nespus deliciu. Repetară de câteva ori operaţia, fără a oferi nimic lui Joe. Dar Joe rămânea indiferent. Nu se sinchisea de nimic, nici măcar de mocasinii lui, care era cât p-aci să se ardă, căci îşi întinsese

picioarele până la marginea jăratecului ca să şi le încălzească.

Un văl opac şi alb de zăpadă cristalină, mângâietoare şi dulce. Se abătuse ca o negură, foarte bine venită, asupra grupului, ascunzându-l. Cei doi indieni, îmbuibaţi, ale căror puteri creşteau văzând cu ochii, îşi frecau mâinile şi se pregăteau s-o şteargă la repezeală, prin ceaţă, fără ca să le mai pese de ceva, dacă soarta potrivnică n-ar fi risipit deodată norii, limpezind atmosfera.

Tocmai în clipa asta, Sitka Charley, care avea ochiul ager, se întoarse. Văzu în amurg urcând o coloană de fum şi ghici îndată ce se întâmplase. Atunci privi lângă el pe tovarăşii săi istoviţi şi pe Mrs. Eppingwell clătinându-se, care, ca şi el, aveau să sufere mâine şi mai mult de foame. Cine ştie dacă nu era sentinţa de moarte a acestei mici trupe pe care o rostiseră aceşti doi ticăloşi, risipind astfel, numai în folosul lor, făina atât de rară şi de preţioasă.

La repezeală, şi tot pitindu-se pe după tufişuri, în noaptea care se lăsa, el răsări ca din pământ în faţa celor doi indieni, gata să-şi ia tălpăşiţa.

— Aha! Aha! Băieţii mei! zise el. Aţi uitat vasăzică de tot că sunteţi oameni. Bine, mâine vor fi, în schimb, două burţi mai puţin de hrănit.

Pe când vorbea, legase la loc sforile la gura sacului de făină început şi-l agaţă de o cracă. Apoi scutură pe Joe atât de tare, încât o reacţiune puternică se produse în bietul om.

— Tu, rosti el, împingându-l pe drumul alb, du-te de ajunge pe ceilalţi… Şi acum, să ne răfuim noi trei! Cei doi indieni care: în primul moment rămaseră ca buimăciţi, încercară să fugă.

— Opreşte! Gowhee! Şi tu Kah-Chucte! Credeţi cumva că făina v-a dat picioare destul de repezi ca să întreceţi în repeziciune plumbul cu aripile repezi? V-aţi călcat datoria. Nu vă gândiţi să scăpaţi de ce aţi meritat. Arătaţi-vă bărbaţi, încă odată, cea din urmă oară şi fiţi fericiţi că

muriţi cu burta plină! Hai! Aşezaţi-vă înaintea mea, cu spatele la pădure, cot la cot. S-a făcut?

Cei doi indieni se supuseră cu calm, fără vreo sforţare vădită. Căci nesiguranţa de a muri face mai mare frica oamenilor decât moartea însăşi, atunci când o ştii de neînlăturat.

— Tu, Gowhee, întrebă Sitka Charley. Tu ai sub cort piei de cerb; în Chippewyan, nevastă şi copii. Ce vorbă laşi pentru ei, cu limbă de moarte?

— Să le predai tot ce e al meu, păturile mele, tutunul meu, boabele de mărgele şi cutia asta care produce sunete ciudate, întocmai ca graiul omenesc, pe care mi-au dat-o oamenii albi. Ai să le spui că am pierit pe drumul alb dar fără ca să le lămureşti de ce şi cum.

— Şi tu Kah-Chucte, care n-ai nici nevastă nici copil?

— Am o soră, care e nevasta omului alb care face poşta, la Koshim. Nu e fericită, că o bate. Predă-i banii care mi se cuvin, după înţelegerea dintre noi, şi spune-i, din partea mea, că ar fi bine să se întoarcă printre cei de neamul ei. Şi dacă mai crezi tu de cuviinţă, ar fi bine să ucizi pe bărbatul ei. O bate şi-i e grozav de frică de el.

— Asta-i tot? Sunteţi amândoi mulţumiţi să muriţi, după cum aţi meritat? Atunci, la revedere şi noroc bun, băieţi! Doresc ca peste puţin să vă pomeniţi într-o altă lume, aşezaţi în faţa unui ceaun plin, într-o colibă bine încălzită.

Zicând aceste cuvinte îşi ridică arma şi în marea tăcere răsunară ecourile a două detunături.

Abia se stinseră acestea, că alte detunături se rostogoliră în depărtare, dincolo de creasta colinelor care închideau orizontul.

Sitka Charley tresări. În afară de a lui, nu se mai afla decât o singură puşcă în caravană şi de răspuns răspunseseră mai multe. Aruncă o privire repede asupra celor două trupuri, întinse paşnic în zăpadă, şi ridică din umeri gândindu-se că, dacă ar fi ştiut el că atât de aproape

de ţintă era caravana, ar fi putut fără de nici un inconvenient să economisească gloanţele.

Dar ce-i păsa lui de viaţa şi de moartea acestor doi oameni? Legea drumului alb se îndeplinise, şi nimic mai mult.

Şi porni, grăbit, cu oamenii săi, să se întâlnească cu oamenii Yukonului.

SFÂRŞIT

[1] Un cunoscut conducător de sănii în ţinutul Jukonului.